

NASTAVA NA DALJINU U POUČAVANJU ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE PO MODELU C U OSNOVNOJ ŠKOLI

Legin, Ines

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:481227>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ODSJEK ZA ZAPADNOSLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
KATEDRA ZA ČEŠKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

NASTAVA NA DALJINU U POUČAVANJU ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE PO
MODELU C U OSNOVNOJ ŠKOLI

Ines Legin

Mentorica:

dr. sc. Marina Jajić Novogradec, v. asist.

prof. dr. sc. Petar Vuković

Zagreb, prosinac 2023.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ODSJEK ZA ZAPADNOSLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
KATEDRA ZA ČEŠKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

DISTANCE LEARNING IN THE TEACHING OF CZECH LANGUAGE AND CULTURE
ACCORDING TO C MODEL IN PRIMARY SCHOOL

Ines Legin

Mentorica:

dr. sc. Marina Jajić Novogradec, v. asist.

prof. dr. sc. Petar Vuković

Zagreb, prosinac 2023.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ODSJEK ZA ZAPADNOSLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
KATEDRA ZA ČEŠKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

DISTANČNÍ VÝUKA ČESKÉHO JAZYKA A KULTURY PODLE MODELU C V
ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Ines Legin

Mentorica:

dr. sc. Marina Jajić Novogradec, v. asist.

prof. dr. sc. Petar Vuković

Zagreb, prosinac 2023.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. NASTAVA ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE U REPUBLICI HRVATSKOJ	2
2.1. Češka beseda Zagreb	2
2.2. Češka dopunska škola.....	2
2.3. Češki jezik i kultura po Modelu A.....	3
2.4. Češki jezik i kultura po Modelu B.....	4
2.5. Češki jezik i kultura po Modelu C.....	4
2.6. Kurikulum za Češki jezik i kulturu po Modelu C	6
3. IZAZOVI NASTAVE NA DALJINU	7
3.1. Nastava na daljinu, e-nastava i online nastava	7
3.2. Istraživanje prednosti i nedostataka nastave na daljinu.....	7
3.3. Primjer motivacije učenika tijekom nastave na daljinu.....	8
3.4. Platforme i internetske stranice za nastavu na daljinu.....	9
3.5. Igre u nastavi na daljinu.....	10
4. ANALIZA JEDNE VIRTUALNE UČIONICE.....	11
5. VIDEOLEKCIJE NASTALE U OKVIRU PROJEKTA i-NASTAVE MZO-a.....	13
5.1. Obilježja videolekcija	13
5.3. Videolekcije za 1. razred osnovne škole.....	14
5.4. Videolekcije za 2. razred osnovne škole.....	20
5.5. Videolekcije za 3. razred osnovne škole.....	23
5.6. Videolekcije za 4. razred osnovne škole.....	26
5.7. Videolekcije za 5. razred osnovne škole.....	28
5.8. Videolekcije za 6. razred osnovne škole.....	30
5.9. Videolekcije za 7. razred osnovne škole.....	32
5.10. Videolekcije za 8. razred osnovne škole.....	34
6. INTERVJU S NASTAVNICOM ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE	36
7. ZAKLJUČAK	40
LITERATURA.....	41
SAŽETAK.....	45
SUMMARY	46
OBSAH	47
PRILOG	48

IZJAVA O AUTORSTVU

Izjavljujem pod punom moralnom odgovornošću da sam diplomski rad Nastava na daljinu u poučavanju Češkoga jezika i kulture po Modelu C u osnovnoj školi izradila potpuno samostalno uz stručno vodstvo mentorice dr. sc. Marine Jajić Novogradec i mentora prof. dr. sc. Petra Vukovića. Svi podaci navedeni u radu su istiniti i prikupljeni u skladu s etičkim standardom struke. Rad je pisan u duhu dobre akademske prakse koja izričito podržava nepovredivost autorskog prava te ispravno citiranje i referenciranje radova drugih autora.

Vlastoručni potpis studenta/ice:

Ines Legin

1. UVOD

Zbog pojave pandemije COVID-19 u Hrvatskoj je 16. ožujka 2020. Ministarstvo znanosti i obrazovanja započelo provođenje beskontaktna nastave koja omogućava učenje bez odlaska u obrazovne institucije. Nastava na daljinu postala je dio svakodnevnog nastavnog procesa, a nespremni nastavnici morali su se prilagoditi novim izazovima i ovladati drugim metodama poučavanja, tj. kako učenicima objasniti gradivo bez klasične nastave uživo. Mnogi su posezali za virtualnim nastavnim pomagalicama kojima se nikada prije nisu koristili. Neki su se služili materijalima koje već imaju te su ih slali učenicima putem e-maila uz upute, dok su neki inzistirali na provođenju nastave koja će biti najbližnja klasičnoj. Izostanak stručnih priručnika koji bi dobro došli svakome nastavniku u novonastaloj situaciji, mnoge je potaknuo na kreativna rješenja i nove oblike poučavanja. U ožujku 2020. nastava na daljinu postala je jedina mogućnost održavanja nastave, ali nitko nije mogao pretpostaviti da će se takav oblik poučavanja provoditi tri školske godine (2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.). Upotreba informacijske tehnologije kod kuće i nastava uživo dva su potpuno različita iskustva. Cilj ovoga diplomskog rada je analizirati kako se poučavanje predmeta Češki jezik i kultura odvijalo u virtualnom okruženju te kakve izazove nosi takav oblik poučavanja stranog jezika. U uvodnome će se dijelu govoriti o poučavanju češkoga jezika u Republici Hrvatskoj kroz povijest i o modelima poučavanja u današnje vrijeme. Također će biti riječi o motivaciji učenika u vrijeme pandemije te obilježjima nastave na daljinu. U središnjem će dijelu biti analizirane virtualne učionice i videolekcije kako bi se dobio uvid u rad nastavnica Češkoga jezika i kulture po Modelu C. Analizi videolekcija posvećen je najveći dio rada jer su se pokazale korisnima za održavanje virtualne nastave. Dostupne su učenicima i omogućuju nastavnicima da provedu sat prema planu i programu. Osim toga, u središnjem će se dijelu prikazati intervju s nastavnicom Češkoga jezika i kulture koja je podijelila svoje iskustvo o nastavi na daljinu. U zaključku ćemo se osvrnuti na nedostatke nastave na daljinu te na budućnost takvog oblika nastave.

2. NASTAVA ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Češka beseda Zagreb

1873. godine revolucionar i borac za češku slobodu Josef Václav Fryč zatekao je velik broj Čeha kada je došao u Zagreb na poziv bana Ivana Mažuranića. Kako navode Marijan Lipovac i Franjo Vondraček (2009: 164), uz podršku brojnih čeških službenika, glazbenika, profesora i obrtnika Josef Václav Fryč krenuo je u osnivanje Češke besede Zagreb, a jedanaest godina kasnije, 14. listopada 1874. u kući obitelji Povrzanović u Ilici 54, održana je osnivačka skupština. Nakon dvije godine Beseda je brojila više od sto članova. Zbog raslojavanja članova, 1913. je osnovana udruga Český vystěhovalec (hrv. Češki iseljenik) (ibid.). Kako bi oba društva imala vlastiti prostor, Grad Zagreb dao im je 1930. godine gradilište na uglu Šubićeve i Zvonimirove ulice, ali zbog imovinskih problema dom se počeo graditi 1936. te je završen 1937. (ibid.). Danas se u toj zgradi održavaju skupštine, kulturni programi, dopunska škola češkoga jezika i mnoge druge aktivnosti u sklopu Češke besede Zagreb i Hrvatsko-češkog društva.

2.2. Češka dopunska škola

1922. godine društva Čeha u Zagrebu osnovala su češku dopunsku školu u Krajiškoj ulici, a prvi učitelj bio je Oldřich Pech. Prve se godine upisalo četrdeset i devet učenika. Mnogi su imigranti iz Čehoslovačke računali s mogućnošću povratka u domovinu i zato su htjeli biti sigurni da će njihova djeca nakon povratka moći pohađati škole na češkome jeziku. Tijekom Drugoga svjetskog rata, rad Besede privremeno je obustavljen, a time i dopunska škola. Nakon završetka rata, 1945. ujesen škola opet kreće s radom na Kaptolu, gdje je društvo dobilo privremeni prostor, ali već 1965. škola prestaje s radom (Lipovac i Vondraček 2009: 164). Mnoge su se generacije Čeha, koji su odrasli u Zagrebu, pohrvatile i zapostavile prenošenje jezika i kulture na djecu i unuke. Jedini spomen na njihovo češko podrijetlo bila su prezimena. Time je i interes za učenje češkoga jezika pao, a broj deklariranih Čeha u Zagrebu se smanjio s 2136, prema popisu iz 1931. godine, na 1175 Zagrepčana koji su se izjasnili Česima 1991. godine (ibid.: 219). Rad dopunske škole obnovljen je 1995., kada je Marcela Čović, prva

učiteljica, zainteresirala djecu i unuke članova Češke besede Zagreb da dolaze na nastavu nekoliko sati tjedno (ibid.: 251). Lipovac i Vondraček navode da se Adolf Tomek, predsjednik Besede od 2003. do 2005., zalagao za uvođenje dopunske škole u redovno hrvatsko školstvo, što je ostvareno 2003. godine kada je škola uvedena u program kao „njegovanje češkog jezika i kulture“. Juraj Bahnik (2017: 77) navodi da je Dopunska škola Češke besede Zagreb od 2006. godine dio školskoga sustava Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske pod nazivom Češki jezik i kultura. Krovna škola za provođenje nastave je Osnovna škola Silvije Strahimir Kranjčević. Danas nastavu Češkoga jezika i kulture za osnovnu školu održava nastavnica Maja Burger u prostorijama Češke besede Zagreb, u Ulici Pavla Šubića 20. Češka dopunska škola nije namijenjena samo djeci čeških korijena već i zainteresiranoj djeci koja žele usvojiti češki jezik i upoznati češku kulturu (Burger 2017: 11).

2.3. Češki jezik i kultura po Modelu A

U Republici Hrvatskoj postoje tri modela po kojima se uči predmet Češki jezik i kultura. Model A podrazumijeva „Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“, dakle u takvome se obliku nastave svi nastavni predmeti poučavaju na češkome jeziku¹. Budući da su Česi jedna od dvadeset i dvije Ustavom priznate nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, cilj poučavanja predmeta Češki jezik i kultura po Modelu A prema Kurikulumu je „osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje na češkome jeziku“. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine u Hrvatskoj živi 7 862 deklarirana Čeha. Češka nacionalna manjina najzastupljenija je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji sa sjedištem u gradu Daruvaru. U školskoj godini 2021./2022. Češki jezik i kultura po Modelu A poučavao se u Češkoj osnovnoj školi Jana Amosa Komenskog, koja uključuje PŠ Donji Sređani i PŠ Ljudevitino Selo, zatim u Češkoj osnovnoj školi Josipa Ružičke Končanica, koja uključuje PŠ Daruvarski Brestovac, te u Osnovnoj školi Ivana Nepomuka Jemeršića, uz koju djeluje Područna škola Ivanovo selo².

¹ Vidi na: Češki jezik (model A i C)

(<https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/obrazovanje-nacionalnih-manjina/nastavni-planovi-i-programi-i-kurikulumi/ceski-jezik-model-a-i-c/3436>)

² Popis škola s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina po modelu A školska godina 2021./2022.

(https://gov.hr/UserDocsImages/Dokumenti/Popis%20%C5%A1kola%20_modeli_%20ABC_2021_%202022.pdf)

2.4.Češki jezik i kultura po Modelu B

Model B učenje Češkoga jezika i kulture podrazumijeva dvojezičnu nastavu. Društvena grupa predmeta poučava se na jeziku nacionalne manjine, dok se prirodna grupa predmeta poučava na hrvatskome jeziku. U ustanovama u kojima se provodi nastava Češkoga jezika i kulture po modelu B postoje posebni odjeli koji su namijenjeni učenicima nacionalne manjine³.

Cilj je toga modela pokušava razviti dvojezičnost učenika jer je omjer korištenja hrvatskoga i češkoga podjednak u nastavi, ali unatoč tome Model B je najmanje zastupljen model u obrazovanju nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Štoviše, češka nacionalna manjina jedina je koja još uvijek provodi srednjoškolsku nastavu prema tome modelu. Razlozi su nedostatak nastavnika koji govore jezik nacionalne manjine i nedostatak prevedenih udžbenika kojima bi se učenici koristili. Kako navodi Jana Lukaš (2018: 13), u školskoj godini 2016./2017. zabilježeno je samo 18 učenika češke nacionalne manjine koji pohađaju nastavu prema Modelu B. Škola koja danas provodi takav oblik nastave je Gimnazija Daruvar.

2.5.Češki jezik i kultura po Modelu C

Poučavanje predmeta Češki jezik i kultura po Modelu C namijenjeno je učenicima osnovnih i srednjih škola koji su pripadnici češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, djeci koja imaju češko podrijetlo, ali također i djeci koja žele naučiti češki jezik i upoznati češku kulturu, no nisu pripadnici češke nacionalne manjine. Predmet Češki jezik i kultura u nekim se školama vodi kao izborni, a u nekima kao fakultativni predmet. Ako učenik odabere manjinski materinski jezik, ne smanjuje mu se broj izbornih predmeta koje može pohađati. Prema Kurikulumu predmeta Češki jezik i kultura po Modelu C, „predmet je i u izravnoj vezi s Društveno-humanističkim i Umjetničkim područjem. Svaki odgojno-obrazovni ciklus uvažava razvojne faze učenika te se individualnim pristupom svim učenicima nadovezuje na prethodno stečena znanja i vještine.“⁴.

³ Vidi na: Položaj i prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (<https://ljudskaprava.gov.hr/nacionalne-manjine/položaj-i-prava-pripadnika-nacionalnih-manjina-u-republici-hrvatskoj/odgoj-i-obrazovanje-na-jeziku-i-pismu-kojim-se-sluzi/621>)

⁴ Vidi na: Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C)

Učenje jezika prelazi okvire samoga predmeta Češki jezik i kultura. Prema Kurikulumu, znanje koje učenik stekne, omogućuje aktivno sudjelovanje u aktivnostima nacionalne manjine i komunikaciju u životnim situacijama vezanima uz češku kulturu. Osim češkoga jezika, učenik usvaja informacije o Republici Češkoj i njezinoj kulturi u širem smislu (povijesnoj baštini, umjetnosti, književnosti, svakodnevnom životu diljem Republike Češke i češkoj nacionalnoj manjini u Hrvatskoj). Takav način učenja pridonosi razvoju osjećaja pripadnosti nacionalnoj manjini te očuvanju tradicije i kulturnoga i jezičnoga identiteta.

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18), objavljena je „odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C). Ova odluka stupila je na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike 1. i 5. razreda osnovne škole i 1. razreda srednjih škola od školske godine 2019./2020., za učenike 2., 3., 6. i 7. razreda osnovne škole te 2. i 3. razreda srednjih škola od školske godine 2020./2021., a za učenike 4. i 8. razreda osnovne škole i 4. razreda srednjih škola od školske godine 2021./2022.“ (v. fusnotu br. 4).

S obzirom na to da učenici dolaze s različitim predznanjem, da su različite dobi i da žive u različitim kulturnim sredinama, odgojno-obrazovni ishodi kurikuluma predmeta Češki jezik i kultura po Modelu C mogu se prilagoditi svakom učeniku individualno. U Kurikulumu se ističe da se vrednovanje ishoda provodi na temelju broja godina učenja Češkog jezika i kulture.

Predmet Češki jezik i kultura podijeljen je u tri domene: Govorimo češki, Čarolija pisane riječi i Kultura, koje se u procesu učenja i poučavanja uzajamno isprepliću. Autori Kurikuluma navode da se učenici obrazuju na hrvatskome jeziku, a spoznaje koje steknu u predmetima Priroda i društvo, Povijest, Geografija, Likovna i Glazbena kultura i umjetnost nadograđuju u predmetu Češki jezik i kultura po Modelu C.

Dopunska škola Češke besede Zagreb djeluje prema Modelu C, a učenici su podijeljeni u četiri skupine: 1. i 2. razred, 3. i 4. razred, 5. i 6. razred te 7. i 8. razred. Osim u Zagrebu, u Hrvatskoj se Češki jezik i kultura poučava u Bjelovarsko-bilogorskoj, Požeško-slavonskoj, Primorsko-goranskoj, Sisačko-moslavačkoj, Virovitičko-podravskoj i Zadarskoj županiji.

2.6. Kurikulum za Češki jezik i kulturu po Modelu C

Odluku o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj po modelu C donijelo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja 2019. godine. Predmet Češki jezik kultura poučava se u tri povezane domene: Govorimo češki, Čarolija pisane riječi i Kultura. Iako se učenici obrazuju na hrvatskome jeziku, spoznaje i vještine stečene u društvenim i umjetničkim predmetima nadoknađuju se u predmetu Češki jezik i kultura. Odgojno-obrazovni ishodi na razini kurikuluma za prvi razred osnovne škole odnose se na reagiranje na slušne i vizualne poticaje i izgovaranje jednostavnih riječi i rečenica. Učenici trebaju ovladati osnovama češkoga jezika i kulture. U drugome razredu više se radi na izgovoru i pisanju kratkih rečenica, a očekuje se i da učenik zna nabrojiti osnovna obilježja Republike Češke. U trećem razredu učenik piše tekst poznate tematike, sudjeluje u kratkom razgovoru te prepoznaje sličnosti hrvatske i češke kulture, a poželjno je da sudjeluje u aktivnostima vezanim uz nacionalnu manjinu. Odgojno-obrazovni ishodi u četvrtome razredu odnose se na slušanje, čitanje i razumijevanje tekstova na češkome jeziku. Od prvog do četvrtog razreda poželjno je da se ishodi ostvaruju ne samo zadacima nego i pjesmama, igrama i kreativnim radom. U petome razredu odgojno-obrazovni ishodi na razini kurikuluma usmjereni su na razumijevanje književnog i neknjiževnog teksta, učenici trebaju znati izraziti svoje mišljenje i izdvojiti ključnu poruku teksta. Šesti razred uključuje ishode o izražavanju doživljaja o tekstu i pronalaženja informacija u raznim izvorima. Odgojno-obrazovni ishodi sedmoga razreda podrazumijevaju da učenik poznaje pravopisna pravila, piše tekstove poznate tematike i sudjeluje u kratkom i neplaniranom razgovoru. Ishodi osmoga razreda uključuju sudjelovanje u srednje dugom razgovoru i pisanje srednje dugih tekstova te aktivno sudjelovanje u aktivnostima koje se odnose na češku nacionalnu manjinu (v. fusnotu br. 8).

Na temelju odgojno-obrazovnih ishoda koji su detaljno objašnjeni u Kurikulumu za Češki jezik i kulturu po Modelu C provedena je analiza videolekcija za osnovnoškolsku nastavu. Izdvojeni su ishodi koje je bilo izazovno ostvariti u nastavi na daljinu i za koje je trebalo osmisliti zadatke koji će se moći riješiti na internetskim platformama.

3. IZAZOVI NASTAVE NA DALJINU

3.1. Nastava na daljinu, e-nastava i online nastava

U članku *Nastava na daljinu* časopisa *Hrvatski jezik* Marina Čubrić (2021: 12) navodi da se radi o obliku učenja i poučavanja „bez fizičke prisutnosti i kontakta učenika i nastavnika, a sâm proces učenja i poučavanja odvija se u virtualnome okružju uz podršku digitalnih tehnologija“. U uporabi se također često mogu čuti nazivi *e-nastava* i *online nastava*. Ipak, nastava na daljinu, za razliku od e-nastave, postoji već desetljećima u obliku dopisnih tečajeva koji se odvijaju putem pošte (ibid.). Mnogo autora tvrdi da termin *online nastava* ne odgovara obliku i načinu obrazovanja na daljinu koje se razvilo kao posljedica pandemije. U Češkoj se, kako navodi Zuzana Šalamounová (2022: 37), zato javio alternativni termin – obrazovanje na daljinu u potrebi (češ. *nouzové vzdělávání na dálku*), koji dolazi od engleskoga termina – *Emergency Remote Teaching* ili ERT. Budući da *nastava na daljinu* najbolje opisuje oblik nastave koji se odvijao u vrijeme pandemije, njemu će se dati prednost u ovome diplomskom radu.

3.2. Istraživanje prednosti i nedostataka nastave na daljinu

Što (od)nose izazovi online nastave naziv je članka Davorke Jug i Diane Tabar, koji donosi zanimljive rezultate istraživanja provedenog u Osnovnoj školi Rovišće krajem drugoga polugodišta školske godine 2020./2021. Ispitano je 216 učenika, što čini 80% učenika spomenute škole te 63% učenika (ukupno njih 22). Kao prednost učitelji navode izostanak putovanja na posao, a kao nedostatak uvećan stres zbog novog oblika nastave i rada. Ugodno mjesto za praćenje nastave imalo je 90% učenika, a 84% je imalo dobre tehničke uvjete. 76% učitelja smatra da je učenicima zanimljivija nastava u školi. Više od pola ispitanih učenika, točnije njih 52% smatra da nisu u mogućnosti usvojiti sadržaje nastavom na daljinu u odnosu na nastavu u školi. 90% učenika se slaže sa spomenutih 52% i smatra da učenici nisu mogli usvojiti znanje jednako kao u uobičajenim uvjetima (Jug i Tabar 2021: 198). Nisu svi nastavnici održavali nastavu videopozivima, gotovo 32% je učenicima slalo slikokaze ili pisane upute i zadatke, a 14% učitelja prosljeđivalo je učenicima gotove videolekcije i-nastave (ibid.). Kreativnosti zasigurno nije nedostajalo, a čak 40% učitelja izjasnilo se da je unaprijedilo svoje vještine u korištenju digitalnih alata. Nakon povratka u školske klupe 45% učenika je to doživjelo stresnim i napornim u odnosu na online nastavu. Zabrinjavajuće je da je 67% učenika

radilo nešto drugo za vrijeme nastave na daljinu (gledalo film/seriju, spavalo, igralo igrice, slušalo glazbu, provodilo vrijeme na društvenim mrežama, dopisivalo se s prijateljima i sl.) (ibid). Zaključak istraživanja je, kako navode autorice D. Jug i D. Tabar (2021: 199), da „*online* nastava može biti vrlo korisna metoda za različite aktivnosti i to kao dopuna klasičnoj nastavi, ali je ni u kojem slučaju ne može zamijeniti“.

3.3. Primjer motivacije učenika tijekom nastave na daljinu

Učiteljica razredne nastave Andreja Bogataj Rant, koja predaje u osnovnoj školi Zeleniki u Sloveniji, u stručnome je radu opisala kako je motivirala učenike za rad tijekom održavanja nastave na daljinu. Ispitivanje je provedeno dok se nastava na daljinu odvijala tijekom druge školske godine 2020./2021. te je učiteljica unaprijed pripremila materijale za motivaciju učenika. Prema Andreji Bogataj Rant (2021: 3), nastava je počinjala u 8:20, kao i u školi, a odvijala se na virtualnoj platformi Zoom. Budući da ta platforma omogućava snimanje, učiteljica je snimala izvedbu kako bi učenici koji su izostali s nastave mogli pogledati snimku. Između predavanja imali su pauze kako bi dobili dojam da uhvate ritam rada i da u međuvremenu stignu nešto pojesti ili popričati jedni s drugima. S obzirom da nastava na daljinu može biti pomalo monotona, važna je uloga nastavnika da motivira učenike. Zato je učiteljica spomenute slovenske osnovne škole osmislila motivacijske aktivnosti (ibid.: 5). Prva se naziva *Skrij se!*, a provodi se tako da se učenici sakriju u sobi u kojoj se nalaze, a učiteljica pokušava pogoditi gdje su i ako pogodi, onda sjednu ponovno ispred ekrana. Aktivnost *Pogodi tko!* provodi se tako da učenici isključe kamere, a onda se netko od njih javi. Ostali pokušavaju prema glasu pogoditi koja osoba govori. U igri *Slijedi upute* nastavnica je davala učenicima razne upute, a oni su pokušali izvršiti te zadatke (npr. donijeti određeni predmet iz kuhinje ili kupaonice i sl.). Kako bi učenici zadržali zdrave navike tijekom pandemije, učiteljica je osmislila igru *Minuta za zdravlje*, u kojoj jedan učenik pokaže vježbe za razgibavanje, a ostali ih ponove. U igri *Skriveni predmet* jedan učenik odabrao je predmet iz sobe u kojoj se nalazio, a ostali su pogađali o čemu se radi. Učiteljica je svakome učeniku koji ima kućnog ljubimca dala priliku da ga predstavi kolegama i kolegicama. Ponekad ih je podijelila u tzv. *Breakout sobe* na platformi Zoom, kako bi u timu rješavali zadatke. Također, učiteljica je osmislila projekt s drugom slovenskom školom koji je proveden tako da se djeca dviju škola dopisuju. Svaki je učenik morao drugome napisati pismo pa su učenici tako stekli nove prijatelje i vježbali pisanje pisma. Zanimljiv način motivacije je također *Poseban dan u tjednu*, naziv igre u kojoj

je učiteljica napisala na listiće što sve smiju taj dan raditi tijekom sata (npr. ležati u krevetu, sjediti na podu, nositi pidžamu, imati ludu frizuru, grliti svoju omiljenu igračku...). Rezultat je pokazao da je to djeci bilo veoma zabavno i da je učinkovito djelovalo na njihovu motivaciju. Učiteljica je zaključila da su se učenici pokazali odgovornima i savjesno izvršavali svoje dužnosti. Redovito su u online učionicu slali zadatke i fotografije radova koja je učiteljica pregledala i vratila s povratnim informacijama. Većini je nedostajala škola i bili su željni povratka u školske klupe. Ipak, roditelji su bili zadovoljni što su djeca svakodnevno imala sastanke uživo putem Zoom platforme jer time nisu izgubila osjećaj pripadnosti i spoznaju da se nastava i dalje odvija, samo u drugačijem obliku. Motivacija je očekivano padala, ali učiteljica ju je igrama i ostalim aktivnostima uspjela zadržati (ibid.: 7).

Iako je većina ovih motivacijskih postupaka primjerena za učenike osnovnoškolske dobi, određene se ideje za motivaciju u nastavi mogu prilagoditi i starijim uzrastima. Pripremljeni zadaci za motivaciju nastavnici su pomogli da nastavu na daljinu učini dinamičnom i da učenici ostanu koncentrirani. Takav je oblik poticaja izvrstan za nastavu koja se ostvaruje videopozivima.

3.4. Platforme i internetske stranice za nastavu na daljinu

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske u kolovozu 2020. godine izdalo je dokument za školsku godinu 2020./2021. pod nazivom *Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanim s COVID-19*, koji sadrži smjernice za provedbu realne i virtualne nastave. Kako navodi Katarina Marcus Logožar (2021: 349), za uspješno provođenje nastave svaki je nastavnik trebao otvoriti virtualnu učionicu na za to namijenjenoj platformi poput Google Classroom ili Microsoft Teams. Nakon toga bilo je potrebno učenicima poslati kôd učionice ili ih putem e-adrese s domenom @skole.hr pozvati da se uključe.

U istraživanju „Primena elektronskih platformi za realizaciju online nastave u doba pandemije covid-19“, provedenog na Visokoj školi modernog biznisa u Beogradu 2020., Miloš Dragosavac i Aleksa Jakica (2022: 59) dokazali su da su najbolje platforme za nastavu na daljinu Zoom i Microsoft Teams. Uočeni su nedostaci platforme Google Hangouts i zaključeno je da bi Google trebao poboljšati svojstva te platforme kako bi mogla konkurirati platformama Zoom i Microsoft Teams.

Nastavnica češkoga jezika i kulture, M. Burger, čiji intervju prikazujemo kasnije u radu, u svojoj je nastavi upotrebljavala platforme Google classroom i Zoom. U terminu u kojem se inače održavala nastava, nastavnica je s učenicima kontaktirala videopozivom i nastava se na taj način odvijala prema planu i programu. Budući da na platformi Zoom postoji vremensko ograničenje, za nastavu koja traje od 45 minuta bila je potrebna napredna inačica platforme. Google Classroom je osim videopoziva služio i za objavu materijala, zadataka i sl.

3.5. Igre u nastavi na daljinu

Mnogi edukatori smatraju da su edukativne igre predviđene samo za djecu. Ipak, često se koriste na poslovnim edukacijama i tečajevima za odrasle kako bi se sadržaj što zanimljivije prezentirao. U engleskome jeziku postoji termin *edutainment* – spoj obrazovanja i zabave. Unatoč tome što se igre smatraju alatom samo za djecu, one mogu imati brojne prednosti za učenje. Mogu biti odlično sredstvo za motivaciju, a njima se također potiče da učenici potroše više vremena na učenje nego što bi inače potrošili (Alessii Trollip 2001: 270).

U istraživanju koje je provedeno u sklopu diplomskoga rada *Stavovi osnovnoškolskih učenika prema nastavi češkog jezika i kulture*, Matej Čičak (2019: 38) navodi da se učenicima „najviše sviđa učenje kroz igru i uz zabavu što im olakšava učenje jezika i čini nastavu interaktivnom.“

U prvoj godini pandemije nastavnica je za nastavu u nižim razredima upotrebljavala poslužitelj Webador.com, a interaktivne igre kreirala je na aplikacijama Learningapps, Wordwall i Liveworksheets. U drugoj i trećoj godini pandemije zbog epidemiološke je situacije kombinirana nastava na daljinu i nastava uživo. U odnosu na 2020. godinu, nastavnica M. Burger unaprijedila je virtualne učionice pomoću aplikacija Bitmoji virtual classroom i Google Slides.

U videolekcijama i virtualnim učionicama vidljivo je da su igre na daljinu prilično zastupljene. Cilj je igara, koje se često pojavljuju u videolekcijama za niže razrede, povezati određene riječi sa zvučnim zapisom ili objašnjenjem, poredati slova pravilnim redoslijedom kako bi dobili određenu riječ ili izraz ili spojiti predmet s njegovim nazivom.

U igrama se ponekad mjeri vrijeme, stoga učenik treba paziti da zadatak ne potraje duže od predviđenog vremena ili se treba truditi da ostvari što bolji vremenski rezultat kako bi bio bolji od svojih kolegica i kolega. To u učenicima budi natjecateljski duh i jača volju za uspješnim

savladavanjem zadatka. Igre koje su osmislile nastavnice Češkoga jezika i kulture bit će analizirane u poglavlju o videolekcijama (v. poglavlje 5).

4. ANALIZA JEDNE VIRTUALNE UČIONICE

Ivana Benjek (2014: 14) navodi da su virtualne učionice „mjesto gdje učenici i nastavnici sudjeluju u zajedničkom učenju i raspravama korištenjem osobnih računala u domu ili na poslu.“ Njihova je funkcija poboljšati iskustvo učenja na daljinu i omogućiti dostupnost materijala i izvora.

Tijekom nastavnih godina koje su održane na daljinu, nastavnica M. Burger koristila se virtualnim učionicama kreiranim na platformi Webador uz pomoć Bitmoji aplikacije i stranice Google Slides. U nastavku teksta bit će analizirana učionica objavljena 20. travnja 2021. godine⁵. Tema lekcije je *Domaće životinje*.

Stranica je oblikovana tako da je u sredini slajd koji izgleda poput učionice. U lijevome je kutu učionice plakat sa slovima abecede, ispod njega je stol na kojemu je laptop i buket ruža. S lijeve strane stola je plakat na kojem je krtica, odnosno poznati lik čeških crtića – *krtek*. Kada učenik klikne na crtež krteka, poveznica ga vodi na kviz o glasanju životinja u češkome jeziku. Ako klikne na laptop, otvori se videolekcija na stranici YouTube koji je snimila nastavnica M. Burger za 1. razred osnovne škole. Tema je *Domaće životinje*, a osim naziva za domaće životinje i njihova glasanja na češkome jeziku, učenici uče pjesmu *Pásla ovečky*. Kada kliknu na psa, otvori se spomenuta pjesma također na stranici YouTube. U sredini učionice je velika ploča na kojoj piše tema i upute na što treba kliknuti kako bi došli do određenih stranica. Ispred ploče, s desne strane učionice nalazi se avatar nastavnice koji se smiješi i maše učenicima. Avatar je nastavnica oblikovala tako da nalikuje njoj. Ispred avatara nalazi se mačka na koju učenici kliknu i otvore kviz o domaćim životinjama na češkome jeziku. Desno od nastavnice je komoda, a na njoj su cvijet, knjige, olovke i digitalno izdanje časopisa *Koutek*, dječjeg časopisa na češkome jeziku koji se tiska i izdaje u Daruvaru. Iznad komode nalazi se češka zastava, a iznad ploče sat. Cijela učionica podsjeća na pravu učionicu u kojoj se u prostorima Češkoga doma održava nastava. Ispod se nalazi slika zaslona internetske stranice na kojoj je analizirana virtualna učionica.

⁵ Vidi na: Český jazyk a kultura (<https://ceskaskolazagreb.webador.com/skolni-rok-2020-2021/distancni-vyuka-nastava-na-daljinu/1-i-2-razred-trida-1/duben-travanj/17-04-2021>)

ČESKÝ JAZYK A KULTURA

Home ŠKOLNÍ ROK 2022/2023 ŠKOLNÍ ROK 2021/2022

VIRTUÁLNÍ GALERIE - ČESKÁ KREATIVNÍ SKUPINA | ŠKOLNÍ ROK 2020/2021 | ŠKOLNÍ ROK 2019/2020

Hudební koutek - Glazbeni kutak Taneční koutek - Plesni kutak Časopis "Dětský koutek"

Žákovské práce - Učenički radovi

MILÉ DĚTI / DRAGA DJECO,

U SUBOTU SMO UCILI NAZIVE DOMACIH ZIVOTINJA I ČEŠKU DJEČJU NARODNU PJESMICU PÁSLA OVEČKY.

KLIKNITE REDOM KAKO JE NAPIŠANO GORE NA SLICI VIRTUALNE UČIONICE I PONOVI TE GRADIVO. ONI KOJI NISU BILI NA NASTAVI, MOGU POTRAŽITI GRADIVO I U UDŽBENIKU NA STRANICAMA 46 I 47. NA POLICI POTRAŽITE NOVO DIGITALNO IZDANJE ČASOPISA DĚTSKÝ KOUTEK.

VESELIM SE PONOVNOM SUSRETU U UČIONICI U SUBOTU!

VAŠE UČITELKA MAJA

Slika 1. Virtualna učionica Domáci zvířata

Virtualne su učionice raspoređene prema školskim godinama, mjesecima i razredima. Prve virtualne učionice za školsku godinu 2019./2020. (prvu godinu nastave na daljinu) objavljene su 14. ožujka 2020. Budući da su učenici željeli da nastavnica nastavi s objavljivanjem virtualnih učionica, posljednje su objavljene u lipnju 2023. i upotrebljavane su kao dodatak kontaktnoj nastavi. Virtualne učionice kreirane su prema jednome uzorku – sve imaju slične karakteristike, samo se razlikuju u detaljima. Zanimljivo je da je nastavnica mijenjala avatara koji ju predstavlja ovisno o vlastitome izgledu, na primjer kada je promijenila svoju boju kose, promijenila je i izgled avatara tako da nalikuje njoj. Izgled učionice ostaje isti uz male promjene.

5. VIDEOLEKCIJE NASTALE U OKVIRU PROJEKTA i-NASTAVE MZO-a

5.1. Obilježja videolekcija

Za školsku godinu 2021./2022. za niže razrede osnovne škole organizirane su videolekcije za svaki tjedan nastave. Na stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja⁶ nalazi se tjedni plan rada za svaki razred i poveznice na videolekcije. Nastavnica M. Burger bila je koordinatorica stručne radne skupine za izradu videolekcija za češki jezik i kulturu, a također je autorica videolekcija za niže razrede.

Videolekcije traju od trinaest do dvadeset i dvije minute, a svaka se sastoji od uvodnog dijela u kojemu nastavnica pozdravi učenike, predstavi se i najavi temu, zatim pročita ishode koji će se ostvariti u toj videolekciji. Ako će na satu biti potrebna nastavna pomagala, nastavnica upozori učenike da pripreme ta pomagala. Kako bi pripremili sva pomagala, učenici mogu nakratko zaustaviti videolekciju. Desetak minuta se obrađuje sama tema, a nakon toga slijede igra i ponavljanje kako bi učenici na zabavan način usvojili gradivo. Na kraju svake lekcije nastavnica

⁶ Vidi na: i-nastava Ministarstvo znanosti i obrazovanja (<https://i-nastava.gov.hr/videolekcije-2021-2022/556>) (pristup: 23.10.2023.)

zadaje učenicima domaću zadaću i pozdravi učenike. Videolekcije su prožete slikama i fotografijama pomoću kojih nastavnica pokazuje učenicima predmete o kojima uče. Na nastavi uživo u učionici nastavnica bi donijela predmete i pokazala ih učenicima, dok je u videolekciji neko vizualno sredstvo poslužilo kao primjer predmeta.

Na kraju svake videolekcije istaknuto je da je publikacija „izrađena u sklopu projekta „Podrška provedbi Cjelovite kurikularne reforme, koji sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.“ Također je navedeno: „Nositelj je projekta Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Za sadržaj ove publikacije odgovorno je isključivo Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Publikacija ni na koji način na odražava mišljenje Europske unije“⁷.

5.2. Analiza videolekcija

U sljedećim potpoglavljima slijedi analiza videolekcija čije su autorice nastavnice M. Burger, I. Brabec, K. Ryglová, M. Iveković, T. Trbojević i J. S. Brdar. Navedeni su ishodi koji se ostvaruju na razini Kurikuluma za Češki jezik i kulturu po Modelu C za pojedini razred i objašnjeno je kako se oni ostvaruju. Opisani su zadaci u videolekcijama, objašnjenja, alati kojima se nastavnice koriste i sl. Opisano je kako izgledaju slajdovi, kako je nastavnica rasporedila gradivo tijekom videolekcije i koje su razlike između kontaktne nastave i nastave na daljinu.

5.3. Videolekcije za 1. razred osnovne škole

Za prvi razred osnovne škole snimljeno je ukupno sedamnaest videolekcija, a u ovome ih je radu analizirano osam. Opisan je izgled slajdova, analizirane su upute koje nastavnica daje učenicima i objašnjeno je kako je nastavnica davala domaće zadaće učenicima. Zadaci su povezani s ishodima Kurikuluma za Češki jezik i kulturu po Modelu C, a u analizi je opisano kako se oni ostvaruju.

Na početku prve videolekcije *Kde to je* nastavnica je pozdravila učenike i predstavila se. Nakon toga im je na hrvatskome jeziku pročitala ishode koje će ostvariti nakon lekcije. Nastavu je

⁷ Vidi na: Nastava na daljinu na jeziku i pismu nacionalnih manjina (<https://mzo.gov.hr/vijesti/nastava-na-daljinu-na-jeziku-i-pismu-nacionalnih-manjina/3692>) (pristup: 30.10.2023)

nastavila na češkome jeziku i pomoću slika objasnila koja pomagala će učenici trebati za nastavu. Radilo se o pastelama, flomasterima, loptici i papiru, koje učenici trebaju za lekciju u kojoj će naučiti kako se na češkome kaže gdje se što nalazi. Na sljedećem je slajdu loptica i nastavnica upita učenike što je to, ostavlja im nekoliko sekundi da razmisle i potom im kaže naziv loptice na češkome jeziku. Na sljedećem je slajdu školska klupa i nastavnica uči učenike kako se kaže klupa na češkome jeziku, a zatim se na slajdu pojavi loptica koja doskakuta ispod klupe. Nastavnica upita učenike gdje je loptica i nakon što odgovori da je dolje, loptica se pomakne gore, a nastavnica uči učenike kako se kaže *gore*. Isti se proces ponovi za lijevu i desnu poziciju te poziciju u sredini klupe. Zatim slijedi kratko ponavljanje – loptica se nađe na svim pozicijama, a nastavnica ponovi sve mjesne priloge. Sljedeći dio lekcije je igra. Nastavnica uzme loptu u ruku i pokazuje različite pozicije lopte u odnosu na svoju glavu i pritom izgovara mjesne priloge. Nakon toga se igra ponavlja, ali ovaj put nastavnica prvo izgovori mjesni prilog i očekuje od učenika da stave loptu na odgovarajuće mjesto, a nakon nekoliko sekundi čekanja pokaže im gdje su trebali staviti loptu u odnosu na glavu. Takvim se zadatkom ostvaruje ishod A.1.1. „Učenik reagira neverbalno i verbalno na slušne i vizualne poticaje.“⁸. Sljedeći je dio lekcije slajd sa slikom učionice. Na toj su slici označeni lampa, prozor, ploča, ormar, stol, stolica, školska klupa, kreda, spužva i koš. Nastavnica ispituje učenike gdje su predmeti u učionici. Odgovara na pitanja upotrebljavajući mjesne priloge. Za domaću zadaću učenici moraju nacrtati svoju učionicu i reći što se gdje u učionici nalazi. Nakon što nastavnica objasni kako napisati domaću zadaću, pozdravi učenike i završi lekciju⁹.

U određenim se lekcijama pojavljuju likovi iz školskih udžbenika – Hana, Jan i Martina. To su likovi dječaka i djevojčica pomoću kojih nastavnica objašnjava gradivo učenicima. Npr. u drugoj lekciji nastavnica objašnjava što likovi Hana, Jan i Martina imaju u školskim torbama. Svatko od njih ima određene predmete u školskoj torbi, a učenici tako nauče kako se na češkome jeziku kaže *torba*, *bilježnica*, *gumica za brisanje*, *olovka* i slično¹⁰. U nastavnoj jedinici „Naša obitelj“ pojavljuju se najviše likova. Osim Hane, pojavljuju se njezina prijateljica Anička, otac

⁸ Vidi na: Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C) (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_129_2617.html) (pristup: 31.8.2023.)

⁹ Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Kde to je? (<https://youtu.be/n2ns5fbv-p8>) (pristup: 31.8.2023.)

¹⁰ Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Co mám/nemám ve školní tašce? (<https://youtu.be/RFvhONIHvng>) (pristup: 31.8.2023.)

Petr, majka Jana, brat Lukáš i sestra Eva. Kako bi učenici naučili nazive za članove obitelji, nastavnica je morala uvesti više likova koji će vjerodostojno prikazivati članove obitelji¹¹.

U posljednjoj videolekciji pojavljuju se fotografije djece koju nastavnica naziva Hana, Jan i Tomáš. Na primjeru navedenih likova učenici uče nazive kućanskih poslova (usisavanje, pospremanje, iznošenje smeća i sl.)¹².

Nastavnica je učenicama davala domaće zadaće nakon svake lekcije. Većinom su to bili kreativni zadaci poput crtanja, a ponekad im je pripremila radni listić koji su morali popuniti točnim odgovorima. Na kraju lekcije nije dana uputa kako poslati radove nastavnici. Uz domaću zadaću učenici su trebali ponoviti gradivo koje su učili na satu. Nakon lekcije o svetome Nikoli, nastavnica je učenicima zadala za domaću zadaću pogledati animirani video o svetome Nikoli¹³. Sličan zadatak dobili su nakon lekcije o životinjama. Na kraju videolekcije *Jarní zahrádka* nastavnica je učenicima poslala poveznicu na kojoj je animirani film *Krtek zahradníkem* i taj su film učenici trebali pogledati za domaću zadaću¹⁴. Animirani film *Velikonoční vajíčko* učenici su trebali pogledati nakon lekcije o Uskrsu. U takvim su slučajevima nakon lekcije učenici našli poveznicu na kojoj mogu naći film, a osim samoga gledanja nije trebalo riješiti nikakve dodatne zadatke¹⁵.

Na kraju lekcije o voću i povrću učenici su za domaću zadaću dobili zadatak sastaviti svoj jelovnik voća i povrća. Svaki dan u tjednu trebaju nacrtati ono što su jeli od voća i povrća¹⁶.

¹¹ Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Naše rodina (<https://youtu.be/05No2FhTTM4>) (pristup: 31.8.2023.)

¹² Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Svátek matek (<https://youtu.be/kpXvmDGKdmM>) (pristup: 31.8.2023.)

¹³ Vidi na: Češki jezik i kultura, 1.r. OŠ - Na Mikuláše (<https://youtu.be/9g-DQU9yt3c>) (pristup: 31.8.2023.)

¹⁴ Vidi na: Češki jezik i kultura, 1.r. OŠ - Jarní zahrádka (<https://youtu.be/JLXA4jTJ4ns>) (pristup: 31.8.2023.)

¹⁵ Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Velikonoce (https://youtu.be/-Pk7_QGslCA) (pristup: 31.8.2023.)

¹⁶ Vidi na: Češki jezik i kultura, 1. r. OŠ - Zelenina a ovoce (https://youtu.be/S1d_XAUhTcs) (pristup: 31.8.2023.)

ÚKOL:
MŮJ OBRÁZKOVÝ DENÍČEK

<https://bit.ly/3rVDM31>

MŮJ OBRÁZKOVÝ DENÍČEK
OVOCE A ZELENINA
5 PORCIÍ DENNĚ

	1	2	3	4	5
PONDĚLÍ					
ÚTERÝ					
STŘEDA					
ČTVRTEK					
PÁTEK					
SOBOTA					
NEDĚLE					

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Projekt Podrška provedbi
Cjelovite kurikularne reforme
(CKRP)

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

Slika 2. Videolekcija Češki jezik i kultura, 1. r. OŠ - Zelenina a ovoce

Radnje koje učenici trebaju obavljati tijekom videolekcija su: slušanje, ponavljanje riječi i izraza, pomicanje predmeta, pokazivanje na određene predmete ili pokazivanje prstima, na primjer u lekciji o brojevima učenici moraju prstima pokazati određeni broj. Kada trebaju slušati, nastavnica to označi slikom čovjeka koji govori u gornjem lijevom kutu slajda. Ako trebaju pokazivati prstima, u gornjem lijevom kutu je slika ruke. Osim slike čovjeka i ruke, na slajdu se može naći i slika uha, ako učenici trebaju samo slušati, ili slika prsta, ako trebaju pokazivati.

U trećoj videolekciji, u kojoj su tema brojevi, nastavnica je učenicima objasnila kako će na daljinu pisati diktat. Prvo ih je upozorila da moraju uzeti bilježnicu i olovku. Počela je polako diktirati brojeve, a učenici su trebali zapisivati brojeve. Nakon posljednjega je broja ponovila sve još jednom kako bi učenici stigli zapisati ono što su izostavili. Zatim je slijedila kontrola diktata. Na slajdu su bili prikazani brojevi onako kako ih je nastavnica diktirala, a učenici su trebali sami provjeriti jesu li sve zapisali točno, tj. odgovara li redoslijed brojeva sa slajda redoslijedu u njihovoj bilježnici. U nastavnoj jedinici u kojoj učenici uče boje u češkome jeziku nastavnica je također provela diktat. Učenici su trebali pripremiti crvenu, plavu, žutu, zelenu, narančastu i crnu bojicu. Nastavnica je diktirala boje, a učenici su slagali olovke redom po

bojama. Na kraju su zajedno s profesoricom provjerili jesu li pravilno poredali bojice. Diktat su ponovili dva puta s različitim redoslijedom boja.

Pjesme se također ponekad pojavljuju kao dio gradiva u nastavnim jedinicama. Prva pjesma koju učenici prvoga razreda osnovne škole nauče je *Brambory pečený* jer se uči kao dio lekcije o brojevima. Tekst pjesme pomaže učenicima da svladaju brojeve od jedan do pet. Pjesma *Náš, náš Mikuláš* izvodi se 6. prosinca na blagdan svetoga Nikole, a učenici uče tekst pjesme kao dio videolekcije koja je predviđena za tjedan u kojem se slavi taj blagdan. S obzirom na to da se on slavi i u Hrvatskoj i u Češkoj, nastavnica je pripremila prigodnu videolekciju kako bi učenici naučili riječi i izraze koji se odnose na sv. Nikolu. Pjesmu *Stojí vrba košatá* učenici pjevaju u božićno vrijeme, a cilj je usvojiti što više riječi vezanih uz Božić i adventsko vrijeme. *Pásla ovečky* uči se kao dio lekcije o životinjama i glasanju životinja, a *Běží liška k Táboru* pjesma je koja se uči u videolekciji o šumskim životinjama. U uskršno vrijeme učenici uče *koledy* – pjesme koje se u Češkoj Republici pjevaju prije Božića i Uskrsa i u njihovo vrijeme.

Pjevajući pjesmu učenici usvajaju nove riječi. Za razliku od kontaktne nastave, nastavnica u videolekcijama upozori djecu da moraju kliknuti na poveznicu kako bi se otvorila stranica na kojoj nađu pjesmu. Također im napomene da video mogu zaustaviti kako bi pronašli pjesmu na odgovarajućoj stranici. Nastavnica prvo pročita tekst pjesme, nakon toga čita stih po stih, a učenici ponavljaju. Posljednji zadatak koji učenici trebaju napraviti je pustiti pjesmu na stranici i otpjevati je samostalno.

Na sv. Nikolu 6. prosinca i tjedan prije Božića i Uskrsa učenici imaju drugačije lekcije. Te se videolekcije odnose na vokabular koji se odnosi na blagdan koji se slavi u Češkoj i u Hrvatskoj u to vrijeme. Videolekcije su također prilagođene godišnjim dobima pa se uproljeće uči o životinjama koje učenici mogu vidjeti u to vrijeme. Posebno se uči o domaćim, a posebno o šumskim životinjama. Jedna se lekcija bavi isključivo proljećem kao godišnjim dobom, a na nastavi se uči o biljkama i životinjama. Nastavnica je u tu lekciju uključila mnogo fotografija kako bi učenici prepoznali o kojim se biljkama i životinjama radi. Tema je jedne od videolekcija Uskrs, a nastavnica je osmislila nastavni sat tako da učenici nauče što više o Uskrsu u Češkoj. Osim novoga vokabulara, učenici uče o tradiciji i običajima u Češkoj u uskršno vrijeme. U posljednjoj videolekciji uči se o Majčinom danu pa je sadržaj povezan s običajima koji se rade na Majčin dan. Učenici izrađuju čestitku, uče izraze povezane s kućanskim poslovima i sl.

Igra koju nastavnica ponavlja u više videolekcija je *Ano nebo ne*. Na jedan papirić učenici moraju nacrtati zelenu kvačicu, a na drugi crveni iks. Ako je tvrdnja koju nastavnica kaže

istinita, onda učenici moraju podići papirić sa zelenom kvačicom, a ako nije istinita, onda podižu onaj na kojem je crveni iks. Jedna od njih je videolekcija s božićnim sadržajem. Nastavnica kaže određene tvrdnje o Božiću, a nakon toga bi učenici trebali podići papirić sa zelenom kvačicom ako je tvrdnja istinita, a papirić s crvenim iksom ako je tvrdnja lažna.

Igra *Pogađanje predmeta* je igra u kojoj nastavnica pokaže samo dio predmeta, a učenici moraju pogoditi o kojem je predmetu riječ. Nakon svake slike nastavnica upita učenike znaju li koji je to predmet, a potom im kaže naziv toga predmeta.

Jedna od čestih igara, koju nastavnica ponavlja u više videolekcija, naziva se *Co tam neni?*, a u toj igri nastavnica prvo pokaže više predmeta, a zatim jedan od njih ukloni sa slajda, a učenici trebaju reći naziv tog predmeta.

Na platformama learningapps.org i wordwall.net nastavnica je osmislila igre za učenike i ostavila poveznice na odgovarajuće stranice na slajdovima. Božićna igra osmišljena je tako da učenici na platformi learningapps.org povežu zvuk sa slikom. Kada kliknu na zvuk, čuju riječ i tu riječ trebaju povezati s odgovarajućim predmetom na fotografiji¹⁷. Na kraju videolekcije o domaćim životinjama, učenici trebaju odigrati igru osmišljenu također na platformi learningapps.org tako da spoje kartice na kojima su napisani nazivi šumskih životinja s karticama na kojima su slike šumskih životinja¹⁸. Na platformi wordwall.net osmišljena je igra u kojoj su dana slova, koja učenici trebaju poredati kako bi u odgovarajućem redoslijedu dobili naziv životinje¹⁹.

U videolekciji o danima u tjednu nastavnica je učenicima zadala igru u kojoj trebaju dopuniti slova koja nedostaju u nazivima dana u tjednu. S desne se strane nalazi nepotpun popis dana u tjednu, a s desne strane krug u kojem su slova koja nedostaju na tome popisu. Ta je igra bila na slajdu i igrali su je za vrijeme trajanja nastave. Osim te igre, na kraju lekcije učenici su dobili igru na platformi learningapps.org u kojoj su morali poredati dane u tjednu²⁰. Na istoj platformi nastavnica je napravila križaljku u kojoj su učenici trebali pronaći dane u tjednu i označiti ih.

Na posljednjem satu nastavnica je s učenicima igrala igru *Učiteljka rekla*. Nastavnica kaže riječ ili izraz neke aktivnosti, a učenici moraju pantomimom pokazati kako se ta aktivnost provodi,

¹⁷ Vidi na: <https://learningapps.org/watch?v=pt2u6dwsj21> (pristup: 31.8.2023.)

¹⁸ Vidi na: <https://learningapps.org/watch?v=pspc4mv9j20> (pristup: 31.8.2023.)

¹⁹ Vidi na: <https://wordwall.net/play/11861/254/333> (pristup: 31.8.2023.)

²⁰ Vidi na: <https://learningapps.org/watch?v=pzpnms9an20> (pristup: 31.8.2023.)

npr. nastavnica kaže „nakupuji“, a učenici bi trebali pantomimom pokazati kako se kupuje. Budući da je videolekcija snimljena unaprijed, nastavnica pokazuje pantomimom spomenutu aktivnost kako bi učenici znali jesu li točno pokazali aktivnost pantomime²¹.

Na kraju svake igre koja je kreirana na stranicama learningapps.org ili wordwall.net pokaže se virtualni znak kako bi učenici znali da su točno riješili zadatak. To može biti natpis IZVRSNO!/SAVRŠENO! ili nešto slično.

Tri su lekcije posvećene glasovima koji su u češkome jeziku zahtjevniji za učenike. Lekcije su sastavljene s ciljem poboljšanja izgovora, pisanja i čitanja glasova *ch*, *h*, *d'*, *t'*, *ň* i *ř*. Odgojno-obrazovni ishodi su: *Učenik ispravno izgovara glasove*, *Učenik ispravno piše glasove*, *Učenik ispravno čita glasove*, *Učenik povezuje sliku i pisani oblik riječi*. Prva od tih triju namijenjena je učenju izgovora glasova *h* i *ch*. Nastavnica kroz nastavu i igre pokušava djecu naučiti što više riječi koje sadrže spomenute glasove. Glas *ř* također je izazovan za učenike koji uče češki kao strani jezik pa je zato jedna lekcija posvećena izgovoru toga glasa i riječima koje ga sadrže. U lekciji se uči i pjesma *Mařenka s Jiřinkou* jer gotovo svaka riječ pjesme sadrži glas *ř*. Igre u lekcijama o glasovima povezane su isključivo s riječima koje sadrže glasove koji se u lekciji uče, npr. učenici vide slike i moraju pogoditi što te slike predstavljaju, a svaka riječ koju moraju izgovoriti sadrži jedan od glasova koje uče na tome satu.

Videolekcije za prvi razred osnovne škole usmjerene su na učenje osnova češkoga jezika i upoznavanje s kulturom. Izrazito su zastupljene pjesme i igre kako bi učenici na zabavan način usvojili gradivo. Osobita se pozornost pridaje češkim blagdanima i praznicima jer običaji u Češkoj nisu sasvim isti kao u Hrvatskoj. Učenici se učenjem o običajima povezuju s češkom kulturom i tradicijom, a učenjem kroz igru i uz pjesme gradivo se lakše usvaja.

5.4. Videolekcije za 2. razred osnovne škole

Za drugi razred osnovne škole snimljeno je petnaest videolekcija. Prva je objavljena 17. rujna 2021., a posljednja 21. svibnja 2021. godine. U videozapisima poučava nastavnica Iva Brabec, magistra bohemistike, koja je ujedno i autorica sadržaja videolekcija. Ostvarivanje ishoda na razini kurikuluma objašnjeno je u zadacima.

U drugome razredu osnovne škole zadacima s vizualnim sadržajem ostvaruje se ishod A.2.1. „Učenik reagira neverbalno i verbalno na slušne i vizualne poticaje.“(v. fusnotu br. 8). Uči se

²¹ Vidi na: Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Svátek matek (<https://youtu.be/kpXvmDGKdmM>) (pristup: 31.8.2023.)

abeceda tako da učenici preslikavaju slova, a ostvaruje se ishod A.2.2. „Učenik preslikava grafijske slike jednostavnih riječi i kratkih rečenica“ (v. fusnotu br. 8). Budući da učenici u drugome razredu moraju ovladati osnovnim komunikacijskim obrascima, važno je poticati kratke razgovore kako bi se ostvario ishod A.2.4. „Učenik sudjeluje u vrlo kratkome razgovoru i razmjenjuje naučene vrlo kratke i jednostavne rečenice“ (v. fusnotu br. 8).

U lekciji o jeseni nastavnica je sastavila popis rečenica, a učenici trebaju odrediti koja je rečenica točna, a koja netočna. Nastavnica prvo pročita rečenicu, a zatim zaokruži točan odgovor (ANO/NE) kako bi učenici mogli provjeriti jesu li točno odgovorili. Drugi je zadatak dopuniti slova koja nedostaju u nazivima predmeta koji se koriste najesen²².

Dio lekcije o dijelovima tijela obuhvaća učenje deklinacije brojeva s parnim organima (oči, uši, ruke, noge). Budući da nastavnica ne može uživo pokazati broj prstima jedne ili dviju ruku, pokazala im je to tako da stavi ruke ispred svoga lica na ekranu u kutu prezentacije²³.

U lekciji o odijevanju nastavnica je sastavila zadatak tako da je s desne strane slika odjevnoga predmeta, a lijevo je tablica u kojoj su tri ponuđene riječi, a samo jedna od njih je naziv toga odjevnog predmeta. Kada nastavnica pročita točan odgovor, kraj točne riječi pojavi se zelena kvačica²⁴.

Řekněte, co je na obrázku.

a) Sukně ✓
b) Tričko
c) Kalhoty

a) Čepice
b) Šaty
c) Kalhoty ✓

a) Sukně
b) Bunda ✓
c) Košile

a) Košile
b) Tričko
c) Svetr

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Projekt Podrška provedbě
Celostř. kurikulárně reforme
(CKR)

Projekt je sufinancirala Evropská unie

²² Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Na podzim (<https://youtu.be/5hdTBA-OEPU>) (pristup: 18.9.2023.)

²³ Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Části těla (https://youtu.be/_aCErW49LCo) (pristup: 18.9.2023.)

²⁴ Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Co si oblékneme? (<https://youtu.be/Z4IaLyfulAs>) (pristup: 18.9.2023.)

Slika 3. Videolekcija Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Co si oblékname?

Na kraju prvog videozapisa o jeseni, nastavnica je stavila na slajd tablicu u kojoj su zapisani ciljevi koje su učenici trebali ostvariti na kraju lekcije. Kraj tih ciljeva učenici su mogli označiti ANO/NE ovisno o tome koliko dobro su usvojili gradivo. Isti je način samovrednovanja nastavnica ponovila u lekciji o dijelovima tijela, samo što u ovome slučaju nisu imali opcije ANO/NE, nego su mogli birati između tri opcije koje su bile prikazane slikom djevojčice: na prvoj je djevojčica radosna jer je odlično usvojila gradivo, na drugoj sliježe ramenima jer nije sigurna je li dobro usvojila gradivo, a na trećoj slici djevojčica pruža dlanove prema naprijed jer nije dobro usvojila gradivo i još ne može ostvariti ciljeve lekcije. U lijevome dijelu tablice navedene su četiri tvrdnje: *Mogu imenovati dijelove svoga tijela, Mogu imenovati dijelove glave, Mogu pokazati dijelove tijela na sebi, Zadovoljna sam time koliko sam danas naučila.*

Tema trećeg videozapisa je *Dan kruha*, koji se slavi i u Češkoj Republici. Ta videolekcija sadrži vokabular o kruhu i sastojcima koji su potrebni za pripremu kruha. U kontaktnoj bi nastavi učenici vjerojatno imali organiziran Dan kruha u školi, ali zbog nastave na daljinu u lekciji se uče riječi o običaji vezani za taj dan²⁵.

U drugome se razredu u božićno vrijeme također uči o svetome Nikoli i o Božiću, ali u drugome razredu nastavnica upozorava učenike na razlike između Češke i Hrvatske u slavljenju tih blagdana²⁶.

U jednoj od videolekcija uči se o ljetu i o svemu što se radi na ljetnim praznicima i na moru. Takva lekcija izostaje u gradivu za 1. razred osnovne škole. Učenici uče vokabular koji je povezan s ljetom i praznicima²⁷.

Uz Dan kruha sluša se pjesma *To je zlaté posvícení*, koju je nastavnica zadala učenicima za domaću zadaću. U božićno vrijeme nastavnica je zadala učenicima za zadaću pjesmu *Krtek o Vánocích*, ostavila je na slajdu poveznicu. U lekciji o godišnjim dobima uči se pjesma *Prší, prší!* kako bi učenici bolje naučili vokabular o vremenskim prilikama. Nastavnica svaki put učenicima pročita pjesmu, a oni trebaju kliknuti na poveznicu, sami je poslušati i pjevati uz tekst.

²⁵ Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Den chleba - Bez práce nejsou koláče (<https://youtu.be/oiCW3N2kAms>) (pristup: 18.9.2023.)

²⁶ Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Zima Krtek o Vánocích (<https://youtu.be/Rxa6sjLLQA4>) (pristup: 18.9.2023.)

²⁷ Vidi na: Češki jezik i kultura, 2. r. OŠ - Horké léto - pojedeme k moři (<https://youtu.be/eo-G0PkfetI>) (pristup: 18.9.2023.)

Nastavnica je učenicima zadala za zadaću u božićno vrijeme da nacrtaju božićno drveće. Nije dala upute kako poslati sliku na provjeru. Jedna od domaćih zadaća bila je napraviti papirnatog zmaja prema uputama s internetske stranice www.skolnisvet.cz.²⁸ Na kontaktnoj nastavi nastavnica bi podijelila upute i objasnila kako napraviti zmaja, a u ovome slučaju učenici trebaju proučiti stranicu na kojoj je to objašnjeno.

U videolekciji *Části těla* za drugi razred osnovne škole, nastavnica je na početku sata navela da učenici trebaju mobitel kako bi skenirali QR kôd. Upozorila ih je da kada skeniraju kôd, trebaju zaustaviti prezentaciju i vratiti se kada odigraju igru. Budući da je tehnologija u nastavi na daljinu postala sastavni dio obrazovanja više nego ikada, nastavnica je htjela potaknuti djecu da, kako navodi Ružić-Baf (2020: 110), „nove tehnologije koriste svrsishodno, u skladu s potrebama koje su prije svega namijenjene u edukacijske svrhe.“

U videolekciji o odijevanju učenici trebaju pogledati film *Jak krtek ke kalhotkám přišel* za vrijeme lekcije²⁹. Dakle, nastavnica ih upozori da zaustave video i pogledaju animirani film na platformi YouTube, a zatim ponovno pokrenu videolekciju tamo gdje su stali. Na kontaktnoj bi nastavi nastavnica pustila film u učionici i učenici bi ga gledali zajedno.

U drugome razredu učenici proširuju svoj vokabular i ovladavaju osnovnim komunikacijskim obrascima. I dalje su zastupljene igre i pjesme, a ubacuje se i filmski sadržaj. Učenike se raznim zadacima potiče na kreativnost kako bi naučili više o kulturi i običajima. Na kraju drugoga razreda učenici se trebaju znati izraziti kratkim rečenicama te sudjelovati u kratkome razgovoru.

5.5. Videolekcije za 3. razred osnovne škole

Nastavnica Kristýna Ryglová autorica je videolekcija za treći razred osnovne škole. Prema Kurikulumu, od učenika se očekuje da pravilno izgovara poznate riječi i kratke rečenice pa je u analizi objašnjeno kako se ostvaruju ishodi vezani uz pravilan izgovor. Također, objašnjeno je kako učenici usvajaju običaje i kulturu u trećem razredu osnovne škole. Analizirane su četiri videolekcije.

U prvoj se lekciji *Měkké souhlásky* uče suglasnici u češkome jeziku. Nastavnica objasni učenicima kako da pripreme plišanu igračku ili jastuk za nastavu i objasni igru koju će igrati

²⁸ Vidi na: Návod na výrobu draka (<https://www.skolnisvet.cz/navod-na-vyrobu-draka/>) (pristup: 18.9.2023.)

²⁹ Vidi na: Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Co si oblékneme? (<https://youtu.be/Z4IaLyfulAs>) (pristup: 18.9.2023.)

kako bi bolje usvojili suglasnike i razliku između tvrdog (*y*) i mekog (*i*) glasa *i*. Nastavnica izgovara riječi koje imaju ili meko ili tvrdo *i*. Ako čuju meki suglasnik i meko *i*, trebaju pomaziti mekanu plišanu igračku ili jastuk. Ako pak čuju tvrdo *i*, odnosno *y*, onda trebaju pokucati na stol ili bilo kakvu drugu tvrdu podlogu. Time se ostvaruje ishod A.3.2., „Učenik reproducira riječi i vrlo kratke rečenice“ (v. fusnotu br. 8). Na kraju ovog potpoglavlja prikazana je slika zaslona analizirane videolekcije. U trećem se razredu više nego u prethodnima uči o pravilnom izgovoru riječi i glasova. Uče se glasovne skupine *bě, mě, pě, vě, dě, tě, ně*, a naglasak je i na pisanju, a ne samo na slušanju i izgovoru. U lekciji o glasovnim skupinama *bě, mě, pě* i *vě* piše se diktat. Sastoji se od pet rečenica koje nastavnica prvo pročita, a zatim ih učenici zapišu i provjere kada ih nastavnica prikaže na slajdu. Po istome principu nastavnica ponovi diktat u lekciji o glasovnim skupinama *dě, tě, ně*. Na kontaktnoj bi nastavi nastavnica diktirala rečenice, a oni bi ih zapisali u bilježnicu. Nakon toga bi učenik samostalno mogao provjeriti je li sve točno zapisao ili bi nastavnica pregledala diktat i ispravila pogreške. Ciljevi toga nastavnog sata su prepoznavanje mekih konsonanata u češkome jeziku, pravilno čitanje i izgovaranje tih glasova i povezivanje slika i riječi³⁰. U videolekciji o danima u tjednu i mjesecima pojavljuju se likovi Eva, Petr, Hana, Jan i Tomáš. Učenici promatraju njihov raspored sati i prema tome slažu svoj raspored. Pomoću tih likova učenici uče kako reći kada su se rodili, koje mjesece vole, a koje ne³¹. Na taj način uče lokativ jednine te se ostvaruju ishodi A.3.3. „Učenik sudjeluje u razgovoru koristeći se kratkim i jednostavnim rečenicama.“ i A.3.4. „Učenik piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst poznate tematike.“ (v. fusnotu br. 8).

U jednoj se videolekciji uči učenike kako izgleda češka zastava, zašto je obojena plavom, crvenom i bijelom bojom i što točno te boje simboliziraju. Također se uče nacionalni simboli Republike Češke. Tema jedne cijele lekcije su nacionalni simboli, a nastavnica objašnjava kako izgleda grb i što predstavljaju njegovi dijelovi, uči se također himna, a nastavnica na slajd stavi poveznicu himne i zamoli učenike da zaustave prezentaciju i poslušaju himnu na platformi YouTube. Inače bi se na kontaktnoj nastavi himna pustila u učionici i učenici bi s nastavnicom pjevali. Ovakvom se videolekcijom ostvaruje ishod C.3.1. „Učenik razlikuje osnovne činjenice i obilježja Republike Češke i češke kulture od hrvatske kulture“ (v. fusnotu br. 8). Tema jedne videolekcije je Prag – glavni grad Republike Češke. U toj se lekciji uči o obilježjima i povijesti

³⁰ Vidi na: Češki jezik i kultura, 3. r. OŠ - Měkké souhlásky (<https://youtu.be/yOPuidUJ7nQ>) (pristup: 18.9.2023.)

³¹ Vidi na: Češki jezik i kultura 3.r OŠ - Dny v týdnu (<https://youtu.be/ZeTT9JHqoJc>) (pristup: 18.9.2023.)

toga grada. Igrama i zadacima nastavnica čini lekciju zanimljivom i pokazuje učenicima što više fotografija.

U videolekciji *Pomlázka* uči se o uskršnim običajima u Republici Češkoj. Na kontaktnoj bi nastavi pleli *pomlázku*, a na nastavi na daljinu su dobili upute kako ju plesti³². Tim se zadatkom ostvaruje ishod C.3.2. „Učenik proširuje raspon najosnovnijih tehnika kreativnog izražavanja na češkom jeziku“.

Na jednome slajdu videolekcije o nacionalnim simbolima Republike Češke nastavnica učenicima prikaže poveznicu na koju trebaju kliknuti kako bi došli do stranice na kojoj je bojanka. Nastavnica upozori učenike da trebaju zamoliti odraslu osobu da im bojanku isprinta, dok bi u učionici samo podijelila uručke³³.

Na kraju videolekcije učenici trebaju vrednovati svoje znanje. Nastavnica stavi na prezentaciju tablicu u kojoj su tvrdnje o gradivu koje su učili. Kraj tvrdnji tri su opcije vrednovanja prikazane emotikonima. Prvi emotikon je prikazan nasmiješen i simbolizira zadovoljavajuću razinu ovladavanja gradivom, žuti je ravnodušan i simbolizira osrednji stupanj ovladavanja gradivom, dok je posljednji crven i ima tužno lice koje predstavlja nedovoljnu razinu poznavanja gradiva. Učenici trebaju sami procijeniti koliko su ovladali gradivom i na kojoj je razini njihovo znanje. Na kontaktnoj bi se nastavi, pretpostavljamo, vjerojatno također provodio neki oblik samovrednovanja, ali nije moguće utvrditi koji.

U analiziranim videolekcijama zaključeno je da se u trećem razredu teži učenju razlika između češke i hrvatske kulture, što uključuje ostvarivanje ishoda Kurikuluma za Češki jezik i kulturu po Modelu C. Analiza je također pokazala da učenici nauče sudjelovati u jednostavnome razgovoru te napisati jednostavan tekst poznate tematike.

³² Vidi na: Češki jezik i kultura, 3.r. OŠ - Pomlázka (<https://youtu.be/PteV9nVcLqw>) (pristup: 18.9.2023.)

³³ Vidi na: Češki jezik i kultura, 3. r. OŠ - Státní symboly České republiky (<https://youtu.be/LvU6B24mkUo>) (pristup: 18.9.2023.)

Měkké souhlásky

- Po nich vždy píšeme měkké i

Ž Š Č Ř Ď Ť Ň C J

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
 Agencija za odgoj i obrazovanje
 Education and Teacher Training Agency

Projekt Podrška provedení
 Celoživotní kulturní reformy
 (CKR)

Projekt je financován Evropskou unií z Evropského sociálního fondu.

Slika 4. Videolekcija Češki jezik i kultura, 3. r. OŠ - Měkké souhlásky

5.6. Videolekcije za 4. razred osnovne škole

Videolekcije za četvrti razred u ovome su radu odabrane prema ishodima koji se ostvaruju zadacima izazovnim za nastavu na daljinu. Izdvojene su tri videokecije te su analizirani kreativni zadaci koje učenici rade kod kuće i zadaci kojima se ostvaruju ishodi vezani uz književne tekstove.

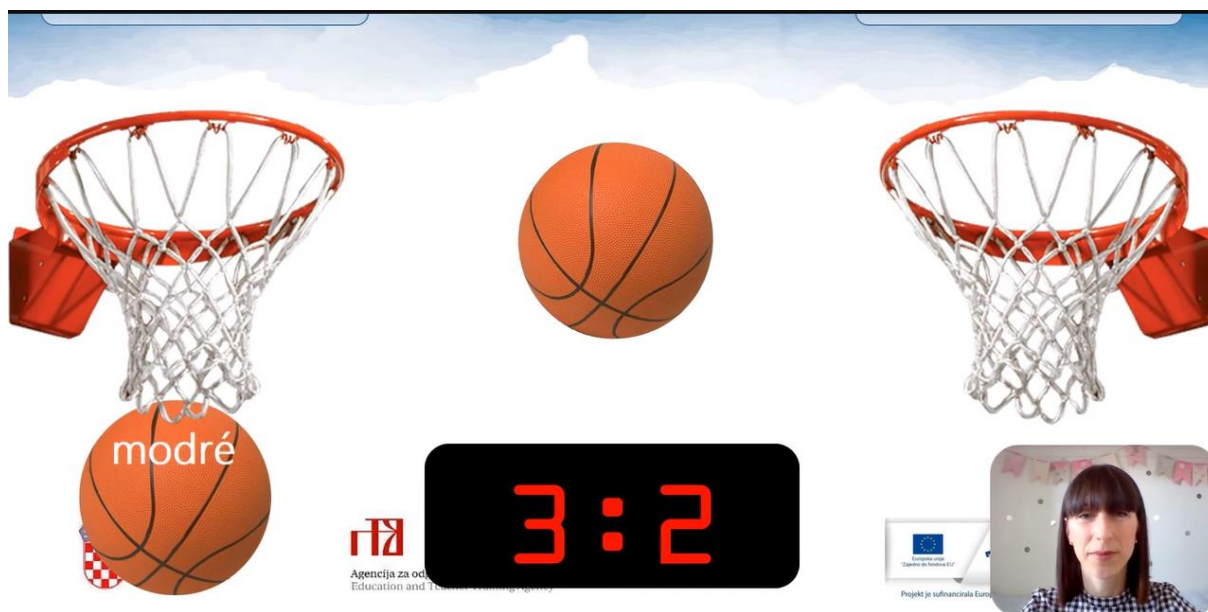
U četvrtome se razredu za ostvarivanje književnih ishoda preporučaju bajke. Ishodi iz domene Čarolija pisane riječi su: B.4.1. „Učenik iskazuje i objašnjava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja književnoga teksta te povezuje sadržaj i temu teksta s vlastitim iskustvom., B.4.2. „Učenik sluša/čita s razumijevanjem književni tekst i razlikuje termine za književne vrste prema obliku i sadržaju. i B.4.3. „Učenik pronalazi ključne podatke i poruku u obavijesnom tekstu iz različitih izvora“ (v. fusnotu br.8). Autorica videolekcija za 4. razred osnovne škole je nastavnica Manuela Iveković. U prvu je

videolekciju *Božena Němcová, Pohádka o dvanácti měsíčkách (1)* nastavnica umetnula video u kojem šeta šumom i čita bajku. Nakon videa ostvaruje se ishod na razini nastavnog sata B.4.1. „Učenik objašnjava vlastita zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja književnog teksta.“ Na kontaknoj bi nastavi nastavnica pročitala bajku pred učenicima ili bi je oni pročitali, a snimkom na kojoj se čuje bajka nastavnica je iskoristila prednost nastave na daljinu i obogatila nastavni sadržaj videom.

Jedan od kreativnih zadataka koje nastavnica daje učenicima je izrada *lapbooka* o pridjevima i antonimima pridjeva. Kako bi precizno objasnila kako napraviti *lapbook*, nastavnica je u videolekciju *Božena Němcová, Pohádka o dvanácti měsíčkách (2)* uključila video u kojem je objašnjeno korak po korak kako treba izrezati i zalijepiti materijale³⁴. Cilj je da učenici imaju na jednome mjestu pridjeve i antonime tih pridjeva te bajku u kojoj se oni pojavljuju. Na taj se način ostvaruje odgojno-obrazovni ishod C.4.2. „Učenik uočava i primjenjuje osnovne tehnike kreativnoga izražavanja na češkom jeziku.“ Zadatak videolekcije o proljeću je napraviti umnu mapu o proljeću. Nastavnica pokaže jednu umnu mapu kao primjer kako bi trebala izgledati.

U videolekciji o pridjevima nastavnica je osmislila igru u kojoj pridjeve stavljaju u jedan koš, a ostale vrste riječi u drugi koš. Igra izgleda kao da igraju košarku, a pritom uče razlikovati pridjeve u češkome jeziku od ostalih vrsta riječi.

³⁴ Vidi na: Češki jezik i kultura, 4. r. OŠ - Božena Němcová, Pohádka o dvanácti měsíčkách (2) (<https://youtu.be/Xd8NY4kSc0A>) (pristup: 15.9.2023.)

Slika 5. Videolekcija Češki jezik i kultura, 4. r. OŠ - Jaký(á)(é) je to?

U analiziranim videolekcijama uočljivo je da učenici na kraju četvrtoga razreda ostvare napredak u čitanju i tumačenju književnoga teksta. Kreativnim zadacima i igrama usvajaju češki jezik i proširuju vokabular.

5.7. Videolekcije za 5. razred osnovne škole

U petome razredu osnovne škole potiče se učenike da što više reproduciraju češki jezik te da usvoje nove riječi čitanjem književnih tekstova. U analizi dviju videolekcija, koje imaju najviše posebnosti u odnosu na kontaktnu nastavu, sadržaj je povezan s ishodom na razini Kurikuluma.

U ishodu A.5.1. navodi se da „Učenik razumije i reproducira kratke i jednostavne tekstove poznate tematike“ (v. fusnotu br. 8). Jedan od zadataka u kojem se taj ishod treba ostvariti je učenje o češkim legendama u videolekciji *České pověsti a legendy*, snimljenoj 13. travnja 2021³⁵. Nastavnica K. Rygollová prikazala je tekst legende na prezentaciji i pročitala ga. Kako bi se ishod ostvario, učenici bi trebali sami pročitati tekst. Zbog nastave na daljinu nastavnica ne može provjeriti jesu li učenici sami kod kuće reproducirali tekst i ne može ispraviti pogreške

³⁵ Vidi na: Češki jezik i kultura, 5. r. OŠ *České pověsti a legendy* (<https://www.youtube.com/watch?v=izmwFUilOF>) (pristup 13.9.2023.)

u izgovoru. Ishod A.5.2. „Učenik sudjeluje u kratkom i jednostavnom razgovoru poznate tematike“ (v. fusnotu br. 8) također nije ostvariv videolekcijom jer je kontakt jednosmjern, učenici u videolekciji ne sudjeluju direktno. Taj se ishod u nastavi na daljinu može ostvariti samo videopozivom. Ishod B.5.2. „Učenik objašnjava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon čitanja/slušanja književnog teksta i povezuje sadržaj i temu s vlastitim iskustvom“ (ibid.) također je teže ostvariti jer na videolekcijama učenici nemaju mogućnost uključiti se direktno u lekciju. Moguće je ostvariti ga pismeno ili snimiti zvučni zapis i poslati ga nastavnici profesorici, ali to u ovome slučaju nije bio zadatak. Nakon teksta slijedio je zadatak s rečenicama za koje učenici trebaju odrediti jesu li točne ili netočne. Tim je zadatkom moguće ostvariti ishod B.5.1. „Učenik čita s razumijevanjem književni i neknjiževni tekst“ (v. fusnotu br. 8). Učenici moraju pročitati tekst još jednom kako bi točno odgovorili na pitanja i time pokazali da ga razumiju. Učeci o češkim legendama učenici ostvaruju ishod C.5.1. „Učenik primjenjuje osnovna znanja o Republici Češkoj unutar vlastite kulture i nadograđuje prethodno stečena znanja“ (v. fusnotu br. 8). Međutim, zbog izostanka kontaktne nastave bilo je teže ostvariti ishod OŠ C.5.2. „Učenik odabire i koristi osnovne tehnike kreativnog izražavanja na češkom jeziku“ (v. fusnotu br. 8) jer on podrazumijeva aktivno sudjelovanje u predstavi ili priredbi, pjevanje čeških pjesama i plesanje čeških tradicionalnih plesova (v. fusnotu br. 8). Kreativni rad moguće ostvariti likovnom umjetnošću i pisanjem sastavaka.

U videolekciji *Můj pokoj (nábytek a barvy)* nastavnica M. Burger zadala je učenicima zadatak da tekstualno opišu svoju sobu ili da snime mobitelom svoju sobu i dok snimaju govore gdje je što, odnosno da svaki namještaj i predmet poprate pravilnim izgovorom tih predmeta i objekata³⁶. Prvom bi opcijom učenici ostvarili ishod A.5.3. „Učenik piše kratak i jednostavan tekst poznate tematike.“, a drugom bi opcijom reproducirali riječi i nastavnica bi mogla čuti njihov izgovor.

Jedan je zadatak u videolekciji *Můj pokoj (nábytek a barvy)* nacrtati sobu prema uputama nastavnice. Nastavnica učenicima objašnjava kako izgleda soba, a učenici ju trebaju nacrtati. Ovaj bi se zadatak mogao jednako provesti u kontaktnoj nastavi, osim što će crtež učenici poslati nastavnici na e-adresu umjesto da ga predaju na kraju sata.

³⁶ Vidi na: Češki jezik i kultura, 5.r. OŠ - Můj pokoj (nábytek a barvy) (<https://youtu.be/RQurQDPyem8>) (pristup: 13.9.2023.)

DOMÁCÍ ÚKOL

Téma: MŮJ POKOJ

Ta fotografie korisnika Nepoznat autor: licenca CC BY-SA

1. Popište, jak vypadá váš pokoj. Jaký je tam nábytek? Napište krátký text.
2. Mobilem natočte krátké video ve svém pokoji a řikejte, jak vypadá váš pokoj. Co máte? Jakou barvu to má?

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Projekt Podrška provedbi
Cjelovite kurikularne reforme
iCK19

Projekt je sufinansirala Evropska unija

Slika 6. Videolekcija Češki jezik i kultura, 5.r. OŠ - Můj pokoj (nábytek a barvy)

Budući da učenici petoga razreda imaju veće iskustvo s tehnologijom od učenika nižih razreda osnovne škole, očekuje se da se koriste mobitelom u svrhu obavljanja zadatka za domaću zadaću. Gradivo o češkoj kulturi u petome je razredu zastupljenije, stoga se učenici trebaju pobliže upoznati s češkom poviješću, arhitekturom i sl.

5.8. Videolekcije za 6. razred osnovne škole

Budući da u šestome razredu učenici trebaju napredovati u razumijevanju teksta poznate tematike, što je naglašeno u ishodima na razini Kurikuluma, odabrane četiri videolekcije sadrže tekstove povezane s aktualnim temama.

U više videolekcija za šesti razred osnovne škole, koje su snimale nastavnice I. Brabec i K. Ryglová, obrađuju se kratki tekstovi koje nastavnica stavi na slajd, zatim pročita, a naposljetku učenici dobiju zadatak o tom tekstu. Na kontaktnoj bi nastavi učenici odgovarali na pitanja, a na nastavi na daljinu nisu u mogućnosti odgovarati tako da ih nastavnica čuje. Također videolekcijom ne može se ostvariti ishod A.6.2. „Učenik sudjeluje u kratkom razgovoru poznate tematike“ (v. fusnotu br. 8), već je za njegovo ostvarivanje potrebno komunicirati videopozivom. Ishod C.6.2. „Učenik povezuje i upotrebljava osnovne tehnike kreativnog

izražavanja na češkom jeziku.“ bilo je moguće ostvariti likovnim i pisanim izražavanjem, baš kao i u petome razredu, jer plesanje i pjevanje u učionici nisu bili ostvarivi u nastavi na daljinu.

U videolekciji *Podzimní čtení* čita se tekst *Listopad* češke autorice Martine Drijverove. Zatim učenici trebaju podnaslove pridružiti odgovarajućim odlomcima teksta. Nastavnica ne pita učenike koje su im riječi nepoznate, već pretpostavi koje riječi učenici ne znaju i objasni ih nakon teksta. Uz te riječi napiše njihova značenja³⁷. Na satu kontaktne nastave učenici bi mogli pitati nastavnicu da im objasni značenja nepoznatih riječi, dok je u videolekciji pronađeno alternativno rješenje.

U 10. minuti videolekcije *Co potřebuješ, když jsi nemocný a když máš zranění* nastavnica na slajdu predaje o koronavirusu³⁸, što prije nije predviđeno kao gradivo 6. razreda osnovne škole, ali zbog okolnosti i zdravstvene situacije u Republici Hrvatskoj, ipak je uvršteno u videolekciju.

Slika 7. Videolekcija Češki jezik i kultura, 6. r. OŠ - Co potřebuješ, když jsi nemocný a když máš zranění

³⁷ Vidi na: Češki jezik i kultura 6.r OŠ - Podzimní čtení (<https://youtu.be/VOFrVn3bSRg>) (pristup: 13.9.2023.)

³⁸ Vidi na: Češki jezik i kultura, 6. r. OŠ - Co potřebuješ, když jsi nemocný a když máš zranění (<https://youtu.be/-suwkO36TsI>) (pristup: 13.9.2023.)

U sljedećoj videolekciji, *U doktora*, nastavnica je na slajdu prikazala dijalog liječnika i pacijenta³⁹. Na kontaktnoj bi se nastavi vjerojatno u ovome slučaju proveo rad u parovima. Budući da rad u parovima nije moguć, sljedeći je zadatak za učenike bio sastavljen tako da učenici trebaju nadopuniti rečenice riječima iz dijaloga koji im je nastavnica prethodno pokazala.

Tema jedne videolekcije je *Česká menšina v Chorvatsku*. Učenici uče sve o češkoj manjini u Hrvatskoj – gradovi i županije u kojima žive, gdje se sve uči češki i po kojem modelu, koje se sve aktivnosti organiziraju za češku manjinu te koje časopise piše i tiska češka manjina u Hrvatskoj⁴⁰. S obzirom da su neki od učenika pripadnici češke nacionalne manjine, na internetskoj stranici <https://www.familyecho.com/> učenici mogu napraviti svoje obiteljsko stablo, što im nastavnica i preporučiti. Na kontaktnoj bi se nastavi stablo moglo nacrtati u učionici, a nastavnica bi radove učenike mogla objesiti na zidove učionica koje su najčešće u prostorima kojima se koristi češka nacionalna manjina. Sadržajem o nacionalnoj manjini ostvaren je dio ishoda C.6.1. “Učenik istražuje i opisuje dodatne informacije o Republici Češkoj radi razumijevanja kulturno uvjetovanih sadržaja (o vlastitoj kulturi i stranim kulturama)” (v. fusnotu br. 8).

Gradivo videolekcija šestog razreda analizirano u ovome radu pokazuje podizanje svijesti o vremenu u kojem učenici žive i o kulturi kojoj pripadaju. Uče obrasce komunikacije u svakodnevnim situacijama i počinju razumijevati važnost češke nacionalne manjine u Hrvatskoj.

5.9. Videolekcije za 7. razred osnovne škole

Za analizu 7. razreda odabrane su dvije videolekcije koje sadrže gradivo o poznatim Česima i one koje potiču na kratak neplaniran razgovor. U tim je videolekcijama vidljivo da učenici na razini 7. razreda trebaju znati razgovarati i pisati na češkome jeziku o temi koju nisu prije radili na satu. Također je poželjno da se mogu uključiti u kratku raspravu te izdvojiti prednosti i nedostatke određene teme. Ishodi su povezani s češkom kulturom i učenjem o češkim skladateljima koji su ostavili traga u povijesti svjetske glazbe.

³⁹ Vidi na: Češki jezik i kultura, 6. r. OŠ - U doktora (<https://youtu.be/uuP7FRpsRbg>) (pristup: 13.9.2023.)

⁴⁰ Vidi na: Češki jezik i kultura 6.r OŠ - Česká menšina v Chorvatsku (<https://youtu.be/Op5swcxIokg>) (pristup: 12.9.2023.)

Budući da se za sedmi razred osnovne škole pretpostavlja da je učenik već ovladao vokabularom i gramatikom dovoljno da se može izraziti na češkome jeziku, u Kurikulumu je planiran ishod A.7.2. „Učenik sudjeluje u vrlo kratkom neplaniranom i planiranom kratkom razgovoru (v. fusnotu br. 8). Taj se ishod nije mogao ostvariti videolekcijama. U razradi toga ishoda navedeno je da učenik „postavlja pitanja i odgovara na pitanja koristeći se prikladnim morfosintaktičkim strukturama“ (v. fusnotu br. 8), što je ostvarivo isključivo videopozivom ili, naravno, kontaktnom nastavom. U videolekciji *Nakupujeme oblečení*, snimljenoj 7. svibnja 2021. nastavnica K. Ryglová govori o školskim uniformama – njihovim prednostima i nedostacima. Objašnjava situaciju u Češkoj i u Hrvatskoj te sličnosti u stavovima o uniformama⁴¹. Zadatak za učenike je u minimalno pet rečenica opisati svoj stav prema uniformama u školi. Taj sastavak će učenici nakon videolekcije poslati nastavnici i time ostvariti ishod A.7.3. „Učenik piše kratak tekst primjenjujući osnovna pravopisna pravila“ (ibid.). U slučaju kontaktne nastave zadatak bi se mogao odraditi tako da se učenici uključe u raspravu, što zbog formata videolekcije nije bilo moguće. U videolekciji *Koníčky a aktivity ve volném čase* nastavnica zadala je učenicima za zadaću izradu Power Point prezentacije ili plakata pomoću kojeg će predstaviti aktivnost kojom se bave u slobodno vrijeme⁴². Time je ostvaren ishod C.7.2. „Učenik prilagođava i upotrebljava osnovne tehnike kreativnog izražavanja na češkom jeziku“ (v. fusnotu br. 8). U sedmome razredu osnovne škole planirano je učenje o poznatim češkim skladateljima Antonínu Dvořáku i Bedřichu Smetani te o poznatome pedagogu Janu Amosu Komenskom. Videolekcije o njima sadrže i njihove poznate citate. Nakon toga učenici dobiju zadatak u kojem trebaju odabrati točan ili netočan odgovor ili sličan zadatak kojim se provjerava razumijevanje književnog teksta kako bi se ostvario ishod B.7.3. „Učenik samostalno izabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost u skladu s postavljenim zadatkom“ (v. fusnotu br. 8).

Zbog nastave na daljinu učenici u većoj mjeri upotrebljavaju Internet i više vremena provode u virtualnome svijetu. Jedan od zadataka u videolekciji *Koníčky a aktivity ve volném čase* je pogledati video o ovisnosti o Internetu, opasnostima koje ona nosi i rizicima korištenja društvenih mreža. Poveznicu je nastavnica stavila ispod videa, a učenici je mogu pogledati za vrijeme videolekcije ili nakon nje. Takav bi se zadatak mogao odraditi i u kontaktnoj nastavi, ali zbog epidemiološke situacije i veće izloženosti opasnostima virtualnoga svijeta, video koji

⁴¹ Vidi na: Češki jezik i kultura 7.r OŠ - Nakupujeme oblečení (<https://youtu.be/dmRcEzZCtLY>) (pristup: 11.9.2023.)

⁴² Češki jezik i kultura 7.r OŠ - Koníčky a aktivity ve volném čase (<https://youtu.be/WTX4Q2sG5pQ>) (pristup: 11.9.2023.)

učenici trebaju pogledati dobiva na još većoj važnosti. U lekciji *Nakupujemo oblečení*, snimljenj 7. svibnja 2021. godine učenici dobiju zadatak pročitati članak i pogledati video o sigurnoj kupovini na Internetu⁴³. U vrijeme pandemije učenici su češće bili izloženi Internetu pa tako i kupovini na mnogim stranicama koje prodaju proizvode na daljinu. Zbog toga je zadatak bio koristan za učenike, dok u kontaktnoj nastavi možda ne bi imao isti učinak.

KDE NEJČASTĚJI KUPUJETE OBLEČENÍ?

- Jak nakupovat v internetovém obchodu/e-shopu?
Zhlédněte video: <https://bit.ly/2RnceqR>
- Proč a jak nakupovat v second handu?
Zhlédněte video: <https://bit.ly/3nPwNZf>

ZAPIŠTE SI DO SEŠITU **PRO** A **PROTI!**

Ministerstvo
znanosti
i
obrazovanja

Agencia za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Projekt Podrška provedbi
Cjelovite kurikulorne reforme
(CRR)

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

Slika 8. Videolekcija Češki jezik i kultura 7.r OŠ - Nakupujemo oblečení

Nakon analize videolekcija koje se izdvajaju od ukupno deset snimljenih, može se zaključiti da je u sedmome razredu nastava na daljinu prilično izazovna jer se od učenika očekuje da se usmeno više izražavaju nego prije. Videolekcijama se ne može nadomjestiti razgovor nastavnice s učenicima i stoga treba pažljivo birati sadržaj i teme.

5.10. Videolekcije za 8. razred osnovne škole

Osmi razred posljednji je razred u kojem se uči Češki jezik i kultura u osnovnoj školi, stoga učenici trebaju pokazati sintezu znanja koje su dosad stekli. Dvije videolekcije odabrane za analizu pokazuju zanimljive razlike između dvaju jezika i dviju kultura.

⁴³ Vidi na: Jak bezpečně nakupovat (<https://bit.ly/2RnceqR>) (pristup: 11.9.2023.)

U osmome razredu učenici uče mnogo o češkoj kulturi, češkoj nacionalnoj manjini u Hrvatskoj, poznatim češkim slikarima, sportašima, oskarovcima i sl. kako bi ostvarili ishod C.8.1. „Učenik kritički povezuje informacije o češkoj kulturi, kulturi češke nacionalne manjine u Hrvatskoj i drugim kulturama u novim kontekstima” (v. fusnotu br. 8). U videolekciji *Zrádná slova* nastavnica M. Iveković snimila je scenu u kojoj glumi češku turistkinju koja razgovara s Hrvatom koji prodaje izlete na obali i zbog uporabe riječi koje isto zvuče u hrvatskome i češkome jeziku dolazi do nesporazuma⁴⁴. Cilj je bio usvojiti riječi koje se slično pišu i slično zvuče u češkom i hrvatskom jeziku, a imaju različita značenja. Na taj se način također ostvaruje spomenuti ishod, a učenici proširuju vokabular i uočavaju sličnosti i razlike u jeziku.

Učenici u osmome razredu raspolažu vokabularom i gramatikom na najvišoj razini za osnovnu školu, ali na videolekcijama se ishod A.8.2. „Učenik sudjeluje u kratkom neplaniranom i planiranom srednje dugom razgovoru“ (v. fusnotu br. 8) ne može ostvariti, a motivacija za razgovor u videopozivima drugačija je od motivacije na nastavi uživo.

Za lekciju *České besedy v Chorvatsku* o češkim besedama u Hrvatskoj učenici trebaju, osim papira i olovke, pripremiti fotoaparata⁴⁵. U razradi ishoda C.8.2. „Učenik razvija i koristi tehnike kreativnog izražavanja na češkom jeziku“ (v. fusnotu br. 8) navedeno je da se učenik treba izražavati pomoću novomedijske tehnologije, koja uključuje digitalni fotoaparata, pametni telefon i sl. (v. fusnotu br. 8). U videolekciju je uključena snimka izleta u Češki dom Verovice u Virovitici. Budući da grupna putovanja nisu bila moguća, nastavnica M. Iveković sama je organizirala svoje putovanje i dogovorila razgledavanje Češkog doma Verovice i intervju s ravnateljicom Jasnom Berger. Nakon snimke, nastavnica objasni učenicima kako napraviti intervju i provesti ga s osobom koja se intervjuira. Da se nastava provodi kontaktno, učenici bi mogli provesti intervju u paru u učionici. U toj lekciji učenici ne uče samo kako sastaviti intervju nego se također ostvaruje ishod B.8.3. „Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova sa svrhom komercijalizacije i oblikovanja stavova“ (v. fusnotu br. 8).

⁴⁴ Vidi na: Češki jezik i kultura 8.r OŠ - Zrádná slova (https://youtu.be/hG72u_KXr7I) (pristup: 8.9.2023.)

⁴⁵ Vidi na: Češki jezik i kultura 8.r OŠ - České besedy v Chorvatsku (<https://youtu.be/n9bq9gamQhE>) (pristup: 8.9.2023.)

Slika 9. Videolekcija Češki jezik i kultura 8. r. OŠ - České besedy v Chorvatsku

Videolekcije za osmi razred sadrže nove oblike komunikacije, a učenici trebaju upotrebljavati vokabular koji su učili cijelu osnovnu školu te sve poznate gramatičke strukture. Iako videolekcije nisu dovoljne da se sve to ostvari, nastavnice pomno biraju sredstva kojima će učenike zainteresirati.

6. INTERVJU S NASTAVNICOM ČEŠKOGA JEZIKA I KULTURE

Kako bismo dobili detaljniji uvid u provođenje nastave na daljinu tijekom školskih godina 2020./2021. i 2021./2022. odlučili smo intervjuirati jednu od nastavnica autorica opisanih videolekcija. Proveden je polustrukturiran intervju s nastavnicom Majom Burger. Intervju se sastojao se od deset pitanja koja se odnose na provedbu nastave na daljinu, a održan je na platformi Zoom 1. rujna 2023. Za intervju odabrana je nastavnica M. Burger s obzirom na to da je u vrijeme pandemije bila koordinatorica nastave na daljinu za Češki jezik i književnost te obavlja posao savjetnice Češkoga jezika i kulture u osnovnoj školi i autorica je brojnih videolekcija. Pitanja su osmišljena tako da se dobije šira slika o nastavi na daljinu, tj. o

prednostima, nedostacima, izazovima i promjenama koji je takav oblik nastave donio. U nastavku su prikazani odgovori na pitanja redoslijedom koji je naveden u prilogu (v. Prilog 1).

Nastavnici je postavljeno pitanje o razlikama u ostvarivanju ishoda prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik i kultura između nastave na daljinu i kontaktne nastave i mogu li se svi ishodi ostvariti jednako u oba oblika nastave. Odgovorila je da su razlike u ostvarivanju ishoda prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik i kultura između nastave na daljinu i kontaktne nastave vidljive jer u nastavi na daljinu nije bilo moguće ostvariti sve ishode koji su bili planirani u kontaktnoj nastavi. Za neke se ishode samo moglo pretpostaviti da će biti ostvareni jer nije bilo načina da se provjeri jesu li učenici zaista slijedili upute koje je davala nastavnica.

Sljedeće pitanje u intervjuu odnosilo se na to misli li nastavnica da su učenici zakinuti za određen dio gradiva Češkoga jezika i kulture zbog nastave na daljinu i koje su jezične vještine bile najviše zakinute zbog nastave na daljinu, a koje najmanje. Odgovor je da zbog nastave na daljinu nisu svi predviđeni sadržaji mogli biti uključeni. Za mnoge se zadatke samo pretpostavljalo da su obavljani, na primjer dok učenik prati videolekciju, nastavnica zatraži od njega da ponovi određene riječi, ali ne postoji dokaz da je on zaista ponovio riječi i time izvršio zadatak. Od svih je jezičnih vještina najviše bio zakinut govor jer se on videolekcijom ne može ostvariti. Učenici su najviše vježbali slušanje, zatim čitanje i pisanje, dok je govorenje ostalo zapostavljeno u takvome obliku nastave. Pisanje je nastavnica na temelju učeničkih radova najviše provjeravala, a govor se mogao ostvariti isključivo videopozivima.

O izostavljanju sadržaja iz programa zbog nastave na daljinu nastavnica je odgovorila da je imala veliku slobodu u odabiru sadržaja za nastavu na daljinu, ali od Ministarstva znanosti i obrazovanja dobila je informacije o tome koliko videokekcije trebaju trajati, koji font trebaju imati i slične upute. Nisu se svi sadržaji uspjeli uklopiti u novi oblik nastave, osobito oni koji zahtijevaju kreativan rad, ali većina planiranog sadržaja uspjela se uvrstiti u plan i program na daljinu. Najveći izazov bio je traženje slikovnog materijala i tekstova koji nemaju autorska prava, ali časopis Jednota (koji se tiska i izdaje u Daruvaru) dao je suglasnost da se svi izdani sadržaji mogu upotrebljavati u svrhu nastave na daljinu. Češka beseda Zagreb pristala je financirati platformu WordWall u svrhu kreiranja sadržaja za nastavu na daljinu, a nakon razdoblja pandemije nastavila je s financiranjem.

Nastavnica je izjavila da joj je WordWall najdraža platforma jer na njoj postoji mogućnost da učenik unese svoje ime i na kraju se vidi poredak rezultata. Upozorila je stoga učenike da im

neće priznati odgovor ako ne unesu svoje ime. Sve zadaće koje su učenici trebali napraviti nakon videolekcija slale su se nastavnici na e-adresu, ali ponekad kvaliteta poslanih fotografija nije bila dovoljno dobra. Nastavnica se povratno javljala svim roditeljima i učenicima koji su joj poslali zadaće, čak i kada su učenici sve odradili točno i nije bilo potrebe za komentarima.

Na pitanje o izvorima u kojima je nastavnica pronašla savjete i primjere kolega koji su bili u sličnoj situaciji kao ona, odgovara da je inspiraciju tražila na internetskim stranicama američkih kolega i tako našla stranicu <https://www.bitmoji.com/> na kojoj je kreirala avatare za virtualnu učionicu. Platformu GoogleClassroom nastavnica je morala upotrebljavati zbog odluke Ministarstva, a platforme za kreiranje zadataka WordWall i LearningApps upotrebljavali su učitelji razredne nastave s kojima se nastavnica savjetovala. Stavivši se u poziciju djece, učenika mlađe školske dobe, nastavnica je virtualne učionice kreirala tako da učenicima bude zanimljivo s obzirom na njihov uzrast.

Sljedeće pitanje odnosilo se na to kako je nastavnica osmislila igre za učenike. Budući da predmet Češki jezik i kultura u nižim razredima obuhvaća igranje igara koje obuhvaćaju fizički dodir, nastavom na daljinu one se nisu mogle ostvariti. Zbog toga su nastavnice kreirale igre na stranicama WordWall i LearningApps. Neke od igara imale su i mogućnosti da učenici upišu svoje ime i nakon što odigraju igru dobiju uvid u to koji su na poretku igrača, odnosno koji su rezultat ostvarili u odnosu na svoje kolege. U njima je to razvilo natjecateljski duh i motiviralo ih da odrade zadatak što bolje jer znaju da će biti rangirani u odnosu na svoje kolege i kolegice. Učenici su dobivali projekte koje su trebali napraviti kod kuće, slali su ih nastavnici na e-adresu ili su uslikali ono što su napravili i poslali.

Na pitanje je li imala kakvu stručnu pomoć koja joj je pomogla u svladavanju virtualnih platformi prije prelaska na nastavu na daljinu, nastavnica je odgovorila da su se s tom namjerom osnovala stručne radne skupine. Njihov je zadatak bio odabrati scenarij i sadržaje koji bi se mogli snimati i reproducirati na platformi YouTube. Voditeljica skupine za predmet Češki jezik i kultura bila je nastavnica Jitka Stanja Brdar, a koordinatoricom je bila imenovana intervjuirana nastavnica M. Burger. Budući da su nacionalne manjine kasnije uključene u projekt i-nastave Ministarstva znanosti i obrazovanja, nije se na vrijeme snimilo onoliko sadržaja koliko je bilo potrebno. Nastavnice su se s voditeljicom dogovarale koje će lekcije biti najbolje snimiti i učiniti ih javno dostupnima. Fond sati smanjio se za trećinu, a videolekcije uglavnom traju od trinaest do dvadeset i pet minuta, za razliku od školskog sata koji traje 45 minuta. Budući da su

se nacionalne manjine kasnije uključile u snimanje videolekcija, u siječnju 2021. snimao se sadržaj za 2. polugodište, dok je u jesen 2021. snimljen sadržaj za 1. polugodište.

U intervjuu je postavljeno pitanje koliko je nastavnica tjedno vremena uložila u kreiranje sadržaja za nastavu na daljinu, a koliko u prosjeku ulaže u pripremu za kontaktnu nastavu. Nastavnica M. Burger tvrdi da je uložila više vremena u kreiranje sadržaja za nastavu na daljinu nego što je to činila tijekom kontaktne nastave. Tjedno je četiri dana po nekoliko sati radila na sadržaju kako bi peti dan, koji je obično bio petak, mogla objaviti materijale na stranicama. Izazov joj je bio osmisliti posebne materijale za učenike 2. razreda jer su oni u razredu zajedno s učenicima 1. razreda, a gradivo 1. razreda već su usvajali prošle školske godine. Zato je za određene grupe uložila više vremena od predviđenog.

Nastavnica smatra da su učenici dobro prihvatili nastavu na daljinu (jedan dio učenika čak je i preferirao takav oblik nastave) i nitko nije odustao od izbornog predmeta Češki jezik i kultura. Budući da im je tehnologija bliska i da su redovnu nastavu također pohađali na daljinu, učenici su brzo i lako prihvatili novi način učenja Češkog jezika i kulture.

Nastavnici je bilo postavljeno pitanje mogu li učenici drugim načinima usvajanja češkoga jezika (razgovorima s roditeljima i bližnjima na češkome jeziku, gledanjem serija, slušanjem glazbe i sl.) nadoknaditi ono što nisu mogli dobiti na nastavi uživo u učionici. Smatra da se vještina govorenja češkoga jezika ne može nadoknaditi, ali može se poboljšati ako učenik kod kuće govori jezik s članovima obitelji. Nastavnica je spomenula da ništa ne može zamijeniti živog učitelja, uključujući odgoj, naklonost i psihološku pomoć koju on može pružiti.

U intervjuu smo se dotaknuli utjecaja nastave na daljinu na izgovor. Iako izgovor nije bitno zanemaren, nastavnica je naglasila da je nakon pandemije radila s učenicima na njihovom izgovoru kako bi se nepravilnosti ispravile i izgovor doveo na zadovoljavajuću razinu.

Iz provedenog se intervjuja može zaključiti da se nastavnica trudila nastavu na daljinu približiti učenicima. Umjesto igara na kontaktnoj nastavi, ponudila im je igre na internetskim platformama. Iako je nastavnici priprema oduzimala mnogo vremena, učenici su brzo i lako prihvatili taj oblik nastave pa značajni zaostaci u njihovom napretku nisu bili primijećeni.

7. ZAKLJUČAK

Tema ovoga diplomskog rada bila je prikazati provođenje nastave na daljinu Češkoga jezika i kulture u osnovnim školama u vrijeme pandemije koronavirusa. Nastavnice Češkoga jezika i kulture snimale su videolekcije za učenike osnovnih škola, kreirale virtualne učionice te izrađivale mnoge materijale koji su im pomogli da kvalitetno održe nastavu. Jedna od nastavnica je intervjuirana kako bi se dobio uvid u iskustvo poučavanja češkoga jezika bez izravnog kontakta s učenicima.

Nastava na daljinu unijela je brojne pozitivne promjene u obrazovanje. Ne samo da zbog izostanka fizičkog kontakta učenici i nastavnici nisu bili izloženi zarazi nego se vrijeme koje bi potrošili na putovanje moglo iskoristiti za druge aktivnosti. Budući da su videolekcije objavljene na platformi YouTube, učenici su mogli pogledati video bilo kada, što im je omogućilo da sami slože raspored koji im odgovara. Virtualne učionice su, kao i videolekcije, objavljene i dostupne, pa ih učenik može u bilo kojem trenutku otvoriti i pogledati ono što nije upamtio. Nastavnica je u intervjuu spomenula da dio učenika daje prednost nastavi na daljinu pred kontaktnom nastavom, što je pokazatelj da je ovaj oblik nastave prihvaćen među mlađim generacijama i da ima budućnost u obrazovnome sustavu.

Osim mnogih prednosti, nastava na daljinu donijela je nastavnicima, učenicima i roditeljima brojne izazove. Poučavanje stranoga jezika pomoću videolekcija i virtualnih učionica onemogućilo je učenicima da izgovaraju riječi i rečenice tako da ih nastavnica čuje i ispravi ako su pogriješili. Izostanak direktnog kontakta učenika i nastavnika utjecao je na motivaciju učenika i produktivnost učenja te na ovladavanje češkim jezikom u cijelosti.

U stručnoj se literaturi često spominje da je nastava na daljinu promijenila koncept obrazovanja i da se u budućnosti može očekivati povećan opseg digitalnih sadržaja. S obzirom na to da je sadržaj za Češki jezik i kulturu po Modelu C objavljen na mreži, poslužiti će generacijama nastavnika koji će biti inspirirani postojećim sadržajem i stvarati novi za druge generacije.

LITERATURA

Alessi, Stephen M., Trollip, Stanley R. (2021). *Multimedia for learning: Methods and Development*. Massachusetts: Allyn and Bacon.

Bahnik, J. (2017). Uloga i podrška vijeća češke nacionalne manjine grada Zagreba. *Školski godišnjak*, 95: 75-78.

Benjek, I. (2014). Korištenje virtualne učionice u procesu obrazovanja budućih nastavnika stranog jezika. Diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Bogataj Rant, A. (2021). Motivacija i nastava na daljinu u 5. razredu. *Varaždinski učitelj-digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 4/7: 3-7

Burger, M. (2017a). Češka dopunska škola Češke besede Zagreb danas. *Školski godišnjak*, 95: 11-15.

Čičak, M. (2019). Stavovi osnovnoškolskih učenika prema nastavi češkog jezika i kulture. Diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Čubrić, M. (2021). Nastava na daljinu. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu*. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/370991> (pristup: 21.9.2023.)

Dragosavac, M., Jakica, A. (2022). Primena elektronskih platformi za realizaciju online nastave u doba pandemije covid-19. Beograd, Srbija: Visoka škola modernog biznisa.

Jug, D., Tabar, D. (2021). Što (od)nose izazovi online nastave? *Bjelovarski učitelj XXVI*, 1-3: 197-199

Kurikulum za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (Model A)

Kurikulum za nastavni predmet Češki jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (Model C) Zagreb

Lipovac, M., Vondraček, F. (2009). *Česi Zagrebu – Zagreb Česima*. Zagreb: Vijeće češke nacionalne manjine Grada Zagreba.

Lukaš, J. (2018). Modeli obrazovanja na češkom kao manjinskom jeziku u Republici Hrvatskoj. Diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Marcioš Logožar, K. (2021). Nastava na daljinu (online nastava) usmjerena na učenika. *Napredak*, 162 (3-4): 345-369.

Ružić-Baf, M. (2020). *Pametno s pametnim telefonom*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.

Šalamounová, Z. (2022). Základní školy v procesu adaptace na výuku na dálku: vícepřípadová studie. *Studia Pedagogica Ročník*, 27/1: 37

Mrežni izvori:

Burger, Maja: Virtualna učionica za učenike 1. i 2. razreda osnovne škole (travanj, 2021.)

URL: <https://ceskaskolazagreb.webador.com/skolni-rok-2020-2021/distancni-vyuka-nastava-na-daljinu/1-i-2-razred-trida-1/duben-travanj/17-04-2021> (pristup: 31.8.2023.)

Lesní zvířátka. URL: <https://learningapps.org/watch?v=pspc4mv9j20> (pristup: 31.8.2023.)

Lesní zvířata. URL: <https://wordwall.net/play/11861/254/333> (pristup: 31.8.2023.)

Na Vánoce. URL: <https://learningapps.org/watch?v=pt2u6dwsj21> (pristup: 31.8.2023.)

Týden. URL: <https://learningapps.org/watch?v=pzpnms9an20> (pristup: 31.8.2023.)

Položaj i prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

URL: <https://ljudskaprava.gov.hr/nacionalne-manjine/polozaj-i-prava-pripadnika-nacionalnih-manjina-u-republici-hrvatskoj/odgoj-i-obrazovanje-na-jeziku-i-pismu-kojim-se-sluzi/621> (pristup: 23.10. 2023.)

Popis škola s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina po modelu A školska godina 2021./2022.

URL: https://gov.hr/UserDocsImages/Dokumenti/Popis%20%C5%A1kola%20_modeli_%20ABC_2021_%202022.pdf

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Kde to je?

URL: <https://youtu.be/n2ns5fbv-p8> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Co mám/nemám ve školní tašce?

URL: <https://youtu.be/RFvhONIHvng> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Naše rodina

URL: <https://youtu.be/05No2FhTTM4> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Svátek matek

URL: <https://youtu.be/kpXvmDGKdmM> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Na Mikuláše

URL: <https://youtu.be/9g-DQU9yt3c> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Jarní zahrádka

URL: <https://youtu.be/JLXA4jTJ4ns> (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Velikonoce

URL: https://youtu.be/-Pk7_QGslCA (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 1.r OŠ - Zelenina a ovoce

URL: https://youtu.be/S1d_XAUhTcs (pristup: 31.8.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Na podzim

URL: <https://youtu.be/5hdTBA-OEPU> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Části těla

URL: https://youtu.be/_aCErW49LCo (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Co si oblékneme?

URL: <https://youtu.be/Z4IaLyfulAs> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Bez práce nejsou koláče

URL: <https://youtu.be/oiCW3N2kAms> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Zima Krtek o Vánocích

URL: <https://youtu.be/Rxa6sjLLQA4> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 2.r OŠ - Češki jezik i kultura, 2. r. OŠ - Horké léto - pojedeme k moři

URL: <https://youtu.be/eo-G0PkfetI> (pristup: 18.9.2023.)

Návod na výrobu draka URL: <https://www.skolnisvet.cz/navod-na-vyrobu-draka/> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 3.r OŠ - Měkké souhlásky

URL: <https://youtu.be/yOPuidUJ7nQ> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 3.r OŠ - Dny v týdnu

URL: <https://youtu.be/ZeTT9JHqoJc> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 3.r OŠ - Pomlázka

URL: <https://youtu.be/PteV9nVcLqw> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 3.r OŠ - Státní symboly České republiky

URL: <https://youtu.be/LvU6B24mkUo> (pristup: 18.9.2023.)

Češki jezik i kultura 4.r. OŠ - Božena Němcová, Pohádka o dvanácti měsíčkách (1)

URL: <https://youtu.be/AgKcujfM1Bk> (pristup: 15.9.2023.)

Češki jezik i kultura 4.r. OŠ - Božena Němcová, Pohádka o dvanácti měsíčkách (2)

URL: <https://youtu.be/Xd8NY4kSc0A> (pristup: 15.9.2023.)

Češki jezik i kultura 4.r. OŠ - Češki jezik i kultura, 4. r. OŠ - Jaký(á)(é) je to?

URL: <https://youtu.be/EQEgkfFslG4> (pristup: 15.9.2023.)

Češki jezik i kultura 5.r. OŠ - Můj pokoj (nábytek a barvy)

URL: <https://youtu.be/RQurQDPyem8> (prístup: 13.9.2023.)

Češki jezik i kultura 5.r. OŠ - České pověsti a legendy

URL: <https://youtu.be/izmwFUilOF8> (prístup: 13.9.2023.)

Češki jezik i kultura 6.r. OŠ - Podzimní čtení

URL: <https://youtu.be/VOFrvn3bSRg> (prístup: 13.9.2023.)

Češki jezik i kultura 6. r. OŠ - Co potřebuješ, když jsi nemocný a když máš zranění

URL: <https://youtu.be/-suwkO36TsI> (prístup: 13.9.2023.)

Češki jezik i kultura, 6. r. OŠ - U doktora

URL: <https://youtu.be/uuP7FRpsRbg> (prístup: 13.9.2023.)

Češki jezik i kultura 7.r. OŠ - Česká menšina v Chorvatsku

URL: <https://youtu.be/Op5swcxIokg> (prístup: 12.9.2023.)

Češki jezik i kultura 7.r. OŠ - Nakupujeme oblečení

URL: <https://youtu.be/dmRcEzZCtLY> (prístup: 11.9.2023.)

Češki jezik i kultura 7.r OŠ - Koníčky a aktivity ve volném čase

URL: <https://youtu.be/WTX4Q2sG5pQ> (prístup: 11.9.2023.)

Jak bezpečně nakupovat

URL: <https://bit.ly/2RnceqR> (prístup: 11.9.2023.)

Češki jezik i kultura 8.r OŠ - Zrádná slova

URL: https://youtu.be/hG72u_KXr7I (prístup: 8.9.2023.)

Češki jezik i kultura 8.r OŠ - České besedy v Chorvatsku

URL: <https://youtu.be/n9bq9gamQhE> (prístup: 8.9.2023.)

SAŽETAK

Tema je ovoga diplomskog rada poučavanje Češkoga jezika i kulture po Modelu C na daljinu u osnovnoj školi tijekom pandemije koronavirusa. U uvodnome dijelu diplomskoga rada iznesene su pretpostavke o nastavi Češkoga jezika i kulture po Modelu C na daljinu te uvjeti koji su doveli do ovakvog oblika nastave. Potom se u središnjem dijelu govori o učenju Češkoga jezika i kulture u Republici Hrvatskoj, motivaciji učenika za nastavu tijekom pandemije koronavirusa i o oblicima virtualne nastave. Analizirane su videolekcije od prvog do osmog razreda osnovne škole te jedna virtualna učionica. Sadržaj videolekcija povezan je s odgojno-obrazovnim ishodima na razini Kurikuluma za predmet Češki jezik i kultura po Modelu C u osnovnoj školi. Nakon analize iznesen je intervju s nastavnicom Češkoga jezika i kulture po Modelu C u kojem su prikazani odgovori na pitanja o provođenju nastave na daljinu od 2020. do 2022. godine. U zaključku su izneseni pozitivni i negativni aspekti nastave na daljinu i budućnost virtualnog oblika nastave.

Ključne riječi: češki jezik i kultura, kurikulum, Model C, nastava na daljinu, videolekcije, virtualne učionice.

SUMMARY

In this thesis, we focus on distance learning of Czech language and culture in Croatia according to Model C. The thesis is divided into three parts. First, the suggestions about distance learning of Czech language and culture according to Model C are given as well as the conditions that caused this type of learning. Then we describe how Czech language and culture is taught in Croatia, what was the motivation of students during the coronavirus pandemic and what types of distance learning there are. One virtual classroom is presented and video lessons from the first to the eighth grade have been analyzed. The content of video lessons is linked to educational outcomes based on the curriculum of Czech language and culture for primary schools. This is followed by an interview with a teacher of Czech Language and culture according to Model C regarding distance learning from 2020 to 2022. Finally, the positive and negative sides of distance learning and the future of virtual forms of teaching are presented.

Key words: Czech language and culture, curriculum, Model C, online teaching, video lessons, virtual classrooms.

OBSAH

V této diplomové práci se zabýváme distanční výukou českého jazyka a kultury v Chorvatsku podle Modelu C. Práce je rozdělena na tři části. V úvodu jsou uvedené návrhy o výuce Českého jazyka a kultury podle Modelu C na dálku a podmínky, které způsobily takový typ učení. Střední část popisuje jak se český jazyk a kultura učí v Chorvatsku, jaká byla motivace žáků během pandemie koronaviru a jaké typy dálkového učení existují. Analyzované jsou videolekce od první do osmé třídy a jedna virtuální učebna. Obsah videolekcí je propojen se výsledky vzdělávání vycházejícími z kurikula pro Český jazyk a kulturu pro základní školy. Potom následuje rozhovor s paní učitelkou Českého jazyka a kultury podle Modelu C ohledně dálkového vyučování od roku 2020. až do roku 2022. V závěru jsou uvedené pozitivní a negativní strany dálkového vyučování a budoucnost virtuální formy výuky.

Klíčová slova: český jazyk a kultura, kurikulum, Model C, dálková výuka, videolekce, virtuální učebny.

PRILOG

Pitanja za intervju u svrhu istraživanja nastave na daljinu Češkoga jezika i kulture po Modelu C

1. Postoje li razlike u ostvarivanju ishoda prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik i kultura između nastave na daljinu i kontaktne nastave? Mogu li se svi ishodi ostvariti jednako u oba oblika nastave?
2. Mislite li da su učenici zakinuti za određen dio gradiva Češkoga jezika i kulture zbog nastave na daljinu? Koje su jezične vještine bile najviše zakinute zbog nastave na daljinu, a koje najmanje?
3. Jeste li morali izostaviti određene sadržaje iz programa zbog nastave na daljinu? Ako jeste, koji su to sadržaji bili? U kojem je razredu došlo do najveće promjene?
4. Na kojim ste internetskim stranicama pronašli savjete i primjere kolega koji su bili u sličnoj situaciji kao Vi? Na kakve ste primjere naišli?
5. Jeste li imali kakvu stručnu pomoć koja Vam je pomogla u svladavanju virtualnih platformi prije prelaska na nastavu na daljinu?
6. Koliko ste tjedno vremena uložili u kreiranje sadržaja za nastavu na daljinu, a koliko u prosjeku ulažete u pripremu za kontaktnu nastavu?
7. Kako su Vaši učenici prihvatili nastavu češkoga jezika na daljinu? Je li bilo problema sa sudjelovanjem učenika na nastavi ili su svi prihvatili novi oblik komunikacije?
8. Mislite li da učenici mogu drugim načinima usvajanja češkoga jezika (razgovorima s roditeljima i bližnjima na češkome jeziku, gledanjem serija, slušanjem glazbe i sl.) nadoknaditi ono što nisu mogli dobiti na nastavi uživo u učionici? Ako mogu, u kojoj mjeri?
9. Je li izgovor učenika koji su učili češki jezik na daljinu bio lošiji od izgovora onih učenika koji nemaju iskustvo s nastavom na daljinu?
10. Kako ste provodili interaktivne igre s učenicima i jesu li imale isti učinak koje bi imale igre u nastavi u učionici?